

สภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

วิทยานิพนธ์

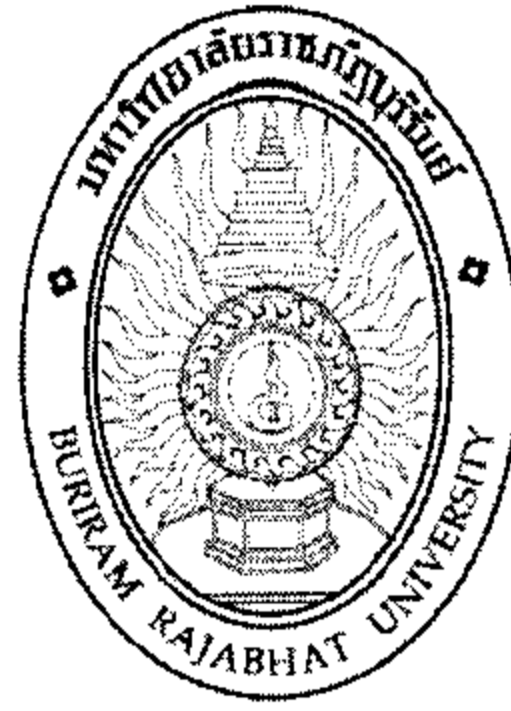
ของ

กัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**STATE OF INTERNAL SUPERVISION AT SCHOOLS UNDER BURIRAM
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

Kuntimaporn Sadram

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in
Educational Administration**

August 2016

Copyright of Buriram Rajabhat University

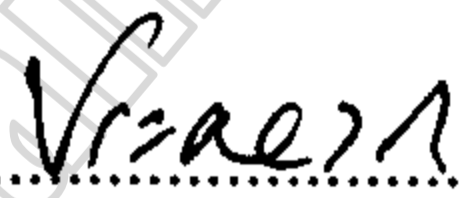
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรัมย์
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

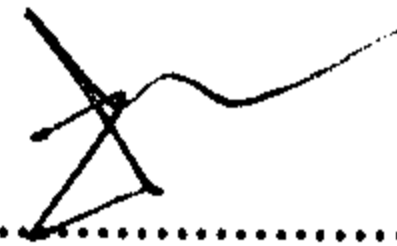

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.นิจอพร ณ พัทลุง)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภาณี จุฑาทปะมา)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

วันที่..... เดือน..... 24 8 ค 2559 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1	
ผู้วิจัย	กัญธิมาภรณ์ แสครัมย์	
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. นิจพร ณ พัทลุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา	ที่ปรึกษาหลัก ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครู โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน ได้จำนวนผู้บริหาร 136 คน และครูจำนวน 327 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 463 คน แล้วทำการสุ่มแบบระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t และความแปรปรวนทางเดียว หรือ F-test ถ้าพบความแตกต่างนำมาทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านการปฏิบัติการณ์เทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการณ์เทศภายในของโรงเรียน ที่มีจำนวนมากที่สุดคือการนิเทศปฏิบัติได้ไม่ต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ งบประมาณไม่เพียงพอในการรองรับการนิเทศ ผู้นิเทศขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ ครูมีภาระงานมากเกินไป การนิเทศไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการสอนที่ตรงตามวิชาเอก ควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกันเอง และควรนิเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ตามลำดับ

TITLE	State of Internal Supervision at Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1		
AUTHOR	Kuntimaporn Sadram		
ADVISORS	Dr. Nidchaporn Nabhadalung		Major Advisor
	Assistant Professor Dr. Siranee Chutopama		Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2016

ABSTRACT

The purposes of this research were to study state of supervision at schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 and to compare opinions of school administrators and teachers on the state of supervision in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1, classified by positions and school sizes. The samples were 436 informants, including 136 administrators and 327 teachers. They were selected by using the table of Krejcie & Morgan and stratified random sampling. The research tool used in this study was a questionnaire with three parts: check list, 5-rating scale, and open-ended form, with its reliability at .981. The statistics utilized for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test and one-way ANOVA. Moreover, Scheffé method was employed to compare the paired differences. The research results revealed that:

1. The opinions of the administrators and teachers about the state of supervision at schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 were at a high level in overall and each aspect. Moreover, a study of current state of problems and needs was found at the average highest level and was followed by supervision planning, supervision operation and supervision evaluation, respectively.

2. Having compared the opinions on the aforementioned issue of the samples, classified by their positions, it was not found different in overall and each aspect.

3. Having compared the opinions on this issue of the samples, classified by their

school sizes, it was found significantly different at .05 in overall aspect. Upon considering each aspect, it showed that supervision planning was significantly different at .01 while other aspects were not found different.

4. The following recommendations were mostly made by the samples: Supervisors and supervisees should aware of significance of supervision. The budgets are not adequate for supervision activities. Supervisors lacked knowledge and skills of supervision. Teachers have too much workload. Supervision does not meet the calendar set. There are not enough qualified teachers teaching core subjects. Teachers should be encouraged to supervise each other. And supervision should be made in line with needs of supervisees.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.นิจพร ณ พัทลุง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริราณี จุฑาปะมา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ คณะกรรมการสอบ ที่ได้ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายปัญญา ยางนอก ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นายทวีสิทธิ์ โลโซสง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านหนองกะทิง และนายอำพร นามไพ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกะทิง ที่กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัยและขอขอบคุณคุณครูในสถานศึกษาทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บุรพจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีศีล สมาธิ ปัญญาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อนๆ และครอบครัวที่ให้ความสนใจผู้วิจัยตลอดมา

กัญธิมาภรณ์ แสครัมย์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การนิเทศการศึกษา.....	8
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	8
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	9
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา.....	11
หลักการนิเทศการศึกษา.....	13
กระบวนการนิเทศการศึกษา.....	15
รูปแบบการนิเทศการศึกษา.....	16

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	20
ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	20
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	22
ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	23
หลักการนิเทศภายในโรงเรียน.....	26
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	29
กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน.....	40
บทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียน.....	45
สภาพการนิเทศภายใน.....	48
ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการ.....	48
ด้านการวางแผนการนิเทศ.....	51
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ.....	52
ด้านการประเมินผลการนิเทศ.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	91
สมมติฐานของการวิจัย.....	91
วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	98
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	98
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	99
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัย.....	109
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัยและ หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	121
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	126
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	จำนวนประชากร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามอำเภอและขนาด โรงเรียน.....	68
3.2	จำนวนประชากร ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.....	68
3.3	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน.....	69
4.1	จำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน.....	77
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต1 โดยรวมและรายด้าน.....	78
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการโดยรวมและราย.....	79
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต1 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมและราย ข้อ.....	80
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ โดยรวมและ รายข้อ.....	82
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต1 ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยรวม และรายข้อ.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.7	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง.....	86
4.8	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและราย.....	87
4.9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่.....	88
4.10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่.....	89
4.11	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการ.....	90

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 องค์ประกอบของการนิเทศแบบร่วมมือ.....	19
2.2 ขั้นตอนการนิเทศภายใน.....	34
2.3 การวางแผนการนิเทศภายใน.....	36

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไนส์
BUNIRAM RAJABHAT UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และประเทศชาติ เพราะการศึกษาทำให้เกิดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆพร้อมทั้งช่วยส่งเสริมพัฒนาให้เจริญเติบโต และมีความเจริญงอกงาม ทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งผลให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความก้าวหน้าเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามา มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้เกิดความสะดวกสบายต่อการใช้งานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อเทคโนโลยีก้าวไกลไปมากยิ่งทำให้เกิดการแข่งขันกันสูง ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้จะต้องมีการปรับตัว และติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญเพราะผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว และมีความใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากกว่าผู้อื่นย่อมมองเห็นปัญหาและรู้ทางที่จะทำการนิเทศให้ได้ผลดีที่สุด ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาวิธีแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ การนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการนิเทศภายในไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้ชัดเจน นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกและได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม (กรองทอง จิระเดชากุล. 2550 : 1-2)

กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นกรนิเทศช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรม การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และย่อมส่งผลถึงคุณภาพที่ดีของนักเรียน ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่จะมุ่งส่งเสริมให้การสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศก็ต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่างๆในการนิเทศ ต้องการการสนับสนุน ต้องการขวัญกำลังใจ ต้องการความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ขณะเดียวกันผู้รับการนิเทศก็ต้องการดูแลเอาใจใส่ ต้องการขวัญกำลังใจ และการสนับสนุนจากผู้นิเทศเช่นกัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรวิโรจน์. 2548 : 6)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบางแห่งไม่มีข้อมูลการนิเทศภายใน และบางแห่งไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา. 2549 : 18) ที่ผ่านมาการประเมินจำนวน 22,866 แห่ง มีจำนวนโรงเรียน 491 แห่ง (ร้อยละ 2) อยู่ในระดับปรับปรุง โรงเรียน 15,528 แห่ง (ร้อยละ 67.91) อยู่ในระดับพอใช้และโรงเรียน 6,847 แห่ง (ร้อยละ 29.94) อยู่ในระดับดี ซึ่งระดับปรับปรุงและระดับพอใช้ดังกล่าวถือว่าไม่ผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบข้อมูลที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกระดับชั้นและในทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งนี้ยังมีนักเรียนในสัดส่วนที่ต้องปรับปรุงสูงกว่าในทุกช่วงชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 4)

เนื่องจากสภาพการนิเทศภายในดังกล่าว และจากการรายงานผลการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2556 ของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การดำเนินงานการนิเทศภายในยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนยังขาดการประกาศและเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายที่กำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และ

ภายนอกทราบ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริมยังไม่สอดคล้องกับ
วิสัยทัศน์ของโรงเรียน การจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะ
ดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน
การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง หลังการนิเทศไม่ได้สะท้อนผลแลกเปลี่ยนแนว
ทางการปรับปรุง พัฒนางานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานยัง
ไม่ชัดเจน บุคลากรในโรงเรียนบางส่วนไม่มีส่วนร่วม ผู้ปฏิบัติจะเป็นเฉพาะผู้ได้รับคำสั่งหรือ
ผู้บริหารมอบหมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ใน
ระดับประถม-มัธยม ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินทั้งสิ้นจำนวน 202 โรงเรียน
ผ่านการรับรองจำนวน 111 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.95 และที่ไม่ผ่านการรับรองจำนวน 91
โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.05 จากผลการประเมินจะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมี
ค่อนข้างมาก ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ทำให้ไม่ผ่านการรับรองนั้นคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนที่ยังไม่ผ่านการรับรองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหารูปแบบ
แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ส่วนโรงเรียนที่ผ่านการรับรองแล้วก็ควรมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
ต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. 2556 : 1-7)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการนิเทศ
ภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อประโยชน์
สำหรับการบริหารสถานศึกษาที่จะปรับปรุงการบริหารด้านการนิเทศภายในของโรงเรียน เพื่อใช้
เป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน และพัฒนากระบวนการเรียนการ
สอนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ
ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนในด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารในการวางแผนการดำเนินงาน ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียน
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายเนื้อหาไว้ 4 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 36)

- 1.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- 1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ
- 1.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ
- 1.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำนวน 2,323 คน จาก 202 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 202 คน และครูจำนวน 2,121 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้มาจากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 148) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 136 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 463 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดโรงเรียนเป็นระดับชั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สนับสนุนแนะนำซึ่งกันและกัน ในการพัฒนา ปรับปรุง การทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ซึ่งมีขอบเขต 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ หมายถึง การดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครู นักเรียน ชุมชน ในการจัดเก็บ รวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนเป็นอยู่ในสภาพปัจจุบันที่ยังคงเป็นปัญหา โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ หมายถึง การกำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูในการใช้ข้อมูลเพื่อการนิเทศอย่างมีระบบ การจัดทำปฏิทินการนิเทศ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศ การจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างสื่อ และเครื่องมือในการนิเทศ

2.3 ด้านการปฏิบัติการณ์เทศ หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนโดย การลงมือปฏิบัติตามแผนงาน โครงการนิเทศ การกระตุ้นและการสร้างความเข้าใจในการดำเนิน การนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่เป็นอยู่ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การเปรียบเทียบและตรวจสอบหรือ ประเมินผลการนิเทศว่า ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผ่านมาสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือไม่ และมีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนต่อไป

3. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน แบ่งออกเป็น

3.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3.2 ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งยึดตามจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาด ของโรงเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 ถึง 300 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ทำ หน้าที่ กำกับ ดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอชำนิ และอำเภอบ้านด่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งวิจัยเกี่ยวกับศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษา
 - 1.6 รูปแบบการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.3 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.4 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.5 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.6 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.7 บทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียน
3. สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 3.1 ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
 - 3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ
 - 3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ
 - 3.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการให้มาซึ่งคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นเรื่องการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครูและนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สุมน อมรวิวัฒน์ (2547 : 7) กล่าวว่า การนิเทศศึกษามีใช้การอบรมสั่งสอนในแนวคิด หมายถึง จากผู้รู้มากไปสู่ผู้ที่รู้น้อยกว่าเพียงอย่างเดียว หากแท้จริงเป็นกระบวนการแนวราบที่ทุกฝ่ายยอมรับนับถือในความเด่นและความด้อยของกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

อาคม จันทรสุนทร (2547 : 26) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งทำให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย หมายถึง การศึกษาของเด็กมีความก้าวหน้ามีประสิทธิภาพตามมา

แฮร์ริส (Harris. 2005 : 19) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งทีบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลและสิ่งต่างๆ เพื่อที่จะดำรงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้กระบวนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

อัญชลี โพธิ์ทอง (2549 : 66) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การชี้แจง การแสดง หรือ การจำแนกเกี่ยวกับการเล่าเรียน การฝึกฝน และการอบรม

อัญชลี ธรรมะวิฑูล (2552 : 1) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมายที่วางไว้

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2554 : 248) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง

1. องค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน

2. มีความมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และทักษะของครูผู้ปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์หลักคือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

3. เป็นการเชื่อมความเข้าใจของผู้รับการนิเทศให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูโดยการให้คำแนะนำ ชี้แจง เพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติของผู้นิเทศซึ่งช่วยให้การนิเทศการศึกษابรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

บุญมัน ธนาสุภวัฒน์ (2547 : 22) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามีดังนี้

1. ช่วยให้ครูก้นหาและรู้วิธีการทำงานของตนเองช่วยให้แยกแยะและวิเคราะห์ปัญหา
2. ช่วยให้มีความรู้สึกที่มั่นคงทางอาชีพ เชื่อมมั่นในตนเอง
3. ช่วยให้คุ้นเคยกับแหล่งวิชาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
4. ช่วยให้เข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา
5. เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียนและให้การสนับสนุน

โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 19) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนในสังกัด ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 16) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

1.1 นิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน

1.2 การนิเทศการสอนเพื่อช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้าน

การสอน

1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพนักเรียน

2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน

2.3 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน

2.4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

อัญชลี โพธิ์ทอง (2549 : 68-70) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดย

1. พัฒนาคน
2. พัฒนางาน
3. พัฒนาความสัมพันธ์ครู : โรงเรียนและประชาคม

สงคราม มังคะละ (2552 : 1) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อมุ่งช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง และส่งเสริมครูให้พัฒนาในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่เพื่อที่จะเอาความสามารถของครูออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน และโรงเรียน ในที่สุด

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2554 : 251) กล่าวว่า หลักการเพื่อความมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษามีดังนี้

1. ความมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศ หมายถึง การส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียนอันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาสังคมในที่สุด
2. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยฝ่ายบริหารดำเนินการต่อเนื่องและปรับตัวในรอบปี จากระดับภายนอกสู่ระดับภายใน และจากพื้นที่หนึ่งของประสบการณ์การเรียนรู้และเนื้อหาไปสู่ อีกพื้นที่หนึ่ง
3. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การประสานงานให้เกิดการพัฒนาสภาพการเรียน การสอนอันพึงประสงค์โดยการ
 - 3.1 ปรับปรุงวิธีเรียนและวิธีสอน
 - 3.2 สร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมอันพึงปรารถนาทั้งด้านกายภาพ สังคม และจิตใจเพื่อการเรียนรู้

3.3 ประสานและบูรณาการความพยายาม และวัตถุประสงค์ทางการศึกษาทั้งหมด และดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง

ไพรวลัย วันทนา (2555 : 2) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการนิเทศการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการที่คนกระทำกับคน คือผู้นิเทศกระทำกับผู้สอน เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน
 - 1.1 ให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 1.2 ให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
 - 2.1 ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา
 - 2.2 ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอน
 - 3.1 มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน
4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศ

การสอน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศศึกษานั้นเพื่อช่วยเหลือแนะนำ ปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาในด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับ ทั้งนี้เพราะความเปลี่ยนแปลงของ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจึงทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องมีการพัฒนา และปรับปรุงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน เพื่อ ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงสุด ได้มี นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 8-9) กล่าวไว้ว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา ไว้มีหลายลักษณะ ดังนี้

1. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูจำนวนมากที่มี ความสามารถต่างๆ กัน เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนยุ่งยากที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล รวมทั้งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมาก

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครูแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ก็ยังจะต้องมีการปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานตามสถานการณ์จริง การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในกรณีช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทำให้เกิดพัฒนาการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตยสามารถให้ประโยชน์สร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 36) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากจำเป็นต้องการให้การนิเทศให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน

2. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครูเพราะครูจะต้องมีการปรับปรุง ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

3. เพื่อช่วยเหลือครูในการเตรียมการเรียนการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูทันสมัยอยู่เสมอเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล (2552 : 2) กล่าวว่า ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษามี ดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยการนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดหยั่ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการ โดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

4. การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

5. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่างๆ กัน

6. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

7. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

8. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู ช่วยเหลือครูในการเตรียมการเรียนการสอน ทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัย เพื่อให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นครูจะต้องมีการปรับปรุง ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอต่อกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมากและเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ผู้บริหารการศึกษาได้ดำเนินการ เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

อัมพร วัฒนนิรันดร์ (2546 : 45) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้นิเทศอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และใช้วิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการทำงาน
2. การนิเทศการศึกษา เป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ความเจริญงอกงามให้เกิดขึ้นในตัวครู พัฒนาความสามารถส่วนบุคคลให้เจริญที่สุด
3. การนิเทศการศึกษา ต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการสอดคล้องกับค่านิยม จุดมุ่งหมาย นโยบายทางการศึกษา
4. การนิเทศการศึกษา ต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอน ชัดเจน มีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน โดยดำเนินการผ่านครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา ช่วยเสริมสร้างสัมพันธอันดีให้เกิดขึ้นกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องและชุมชน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 56-65) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร การบริหารนอกจากจะให้บริการในสิ่งต่างๆ แล้วยังจัดให้มีอาคารและเครื่องมือต่างๆอีกด้วยซึ่งเหล่านี้ คือส่วนหนึ่งของสภาพการ

เรียนการสอน การนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสถานการณดังกล่าว ถึงแม้ว่าการนิเทศการศึกษาจะเป็นงานที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายการบริหารแต่ถือกันว่าเป็นส่วนสำคัญของการบริหาร การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ภายใต้ความรับผิดชอบของการบริหาร เป็นที่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่าการนิเทศการศึกษากับการบริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจัดการบริหารและการนิเทศการศึกษาที่ดีมีหน้าที่เหมือนกันนั่นคือ การสร้างสรรค์สภาพที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการศึกษา และคงไว้ซึ่งระดับความมีประสิทธิภาพของสิ่งดังกล่าว ในกระบวนการทั้งสองนี้ถือว่าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้ การบริหารทำให้เกิดสภาพการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา ในสถานการณดังกล่าว แล้วประเมินผลดี ผลเสีย จากนั้นก็หาวิธีการปรับปรุงในสิ่งดังกล่าว

2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา หมายความว่า นโยบาย แผน ค่านิยม และความหมายของการนิเทศการศึกษาควรถูกกำหนดโดยแนวทางปรัชญาหรือวิถีชีวิตในสังคม ซึ่งเราจะให้การศึกษาแก่บุคคลในสังคมนั้น จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบาย และแผนจะถูกตรวจสอบอย่างพิถีพิถะเพื่อแสดงถึงคุณภาพหรือความสำคัญและความเพียงพอ จะต้องมีการตีค่าจุดมุ่งหมายและเป้าหมาย โดยอาศัยความต้องการ อุดมการณ์ และความพึงพอใจของชุมชน สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการวิวัฒนาการของโลก และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ในขณะที่เราใช้วิธีการทางปรัชญา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้กระบวนการทางตรรกวิทยา และความคิดอย่างพิถีพิถะที่เป็นงานยากพอสมควร และจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว จึงจะได้ข้อสรุปที่ถูกต้องสมบูรณ์และมีเหตุผล

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ กิจกรรม แผน วิธีการ และเทคนิคต่างๆ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานเจตคติ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย

5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์

6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า หมายถึง การนิเทศการศึกษาควรเล็งไปที่การส่งเสริมความเจริญอกงามของนักเรียนและครู และให้เขาได้ปรับปรุงสังคมอีกต่อหนึ่ง

7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ คือ ต้องมีการประเมินผลตนเองอยู่เสมอในด้านเป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ยังควรประเมินผลวิธีการและบุคลากร เพื่อที่จะได้พัฒนามาตรฐานและความรู้พิเศษ ทักษะตลอดจนเทคนิคต่างๆ การประเมินผลใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการพยากรณ์และการพัฒนาเท่านั้น

ซารี มณีสรี (2548 : 201-202) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษาเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือ กระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครู โดยทั่วไป
2. การนิเทศการศึกษาตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์
4. การนิเทศการศึกษากับงานปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน
5. การนิเทศการศึกษาคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. การนิเทศการศึกษามุ่งสร้างเสริมบำรุงขวัญ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและครู ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการทำงาน และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ช่วยส่งเสริม สร้างสรรค์ความเจริญงอกงามให้เกิดขึ้นกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานไปด้วยดี

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานโดยจัดระบบการทำงานเพื่อช่วยให้งานดำเนินไปเป็นขั้นตอนมีประสิทธิภาพไม่เกิดความสับสน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 35) กล่าวว่า แนวทางในการนิเทศไว้ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศวิชาการและการเรียนการสอนของโรงเรียน
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกับโรงเรียนอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน คือ
 - 5.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
 - 5.2 การวางแผน
 - 5.3 การปฏิบัติการนิเทศ
 - 5.4 การประเมินผล

อนเนก รัศมี (2551 : 1) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการนิเทศ การศึกษา โดยยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และจำเป็นต้องอาศัยลำดับ ขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสิ่งสำคัญของกระบวนการนิเทศจะต้องมีการวางแผนและดำเนินตามแผนอย่างเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี พร้อมด้วยความรู้และความเป็นไปได้จาก การศึกษาแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ที่ได้นำเสนอกระบวนการจัดการความรู้ได้ นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สรุปเป็นกระบวนการจัดการความรู้ใน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ความรู้ (Knowledge Vision)
2. สร้างทีมงาน (Working Team)
3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)
4. นำความรู้ไปพัฒนางาน (Working Development)
5. บริการและเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Service)

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2554 : 255) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ
2. วางแผนและกำหนดทางเลือก
3. สร้างเครื่องมือพัฒนาการนิเทศ
4. ปฏิบัติการนิเทศ
5. ประเมินและรายงานผล

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการนิเทศ การศึกษาโดยยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน เป็นระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล และรายงานผล

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

รูปแบบการนิเทศการศึกษาเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอนของครู และเป็นสิ่งที่ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการวางแผน/ออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน ได้มีนักการศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

อัญชลี เกษสุริยงศ์ (2550 : 16 – 24) กล่าวว่า การสอนแนะ (Coaching) เป็นกระบวนการหรือเทคนิคต่างๆ ที่วางแผนไว้อย่างดี ดำเนินการตามขั้นตอนจนกระทั่งบรรลุเป้าหมายเป็นการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของบุคคล โดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงานนั้น หรือการช่วยให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่และได้รับมาสู่การปฏิบัติได้ สรุปได้ว่า การสอนแนะเป็นการทำงานระหว่างครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของครูและโรงเรียนที่ยั่งยืน

ไพรวลัย วันทนา (2555 : 3) ได้แบ่งรูปแบบการนิเทศการสอนตามลักษณะของปรัชญา และลักษณะของผู้นิเทศออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การนิเทศแบบตรวจตรา (Inspection Supervision) เป็นการนิเทศแบบดั้งเดิมผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น การเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่ วิธีสอนเหมาะสมหรือไม่ เมื่อตรวจแล้วชี้แจงให้ครูแก้ไขข้อบกพร่อง
2. การนิเทศแบบให้ผลผลิต (Supervision as Production) บางครั้งเรียกว่าการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งมองที่ผลผลิต โดยเปรียบสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิต ครูเป็นพนักงานและนักเรียนเป็นผลผลิต และผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ วิจัยและพัฒนา เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ
3. การนิเทศเพื่อพัฒนา (Developmental Supervision) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตามความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เช่น ผู้นิเทศจะชี้แนะเมื่อครูมีความรู้ความสามารถต่ำ ครูขาดประสบการณ์ แต่เมื่อครูมีความสามารถสูงเมื่อเกิดปัญหา ก็สามารถแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันได้
4. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) การนิเทศแบบนี้จะได้ข้อมูลโดยตรงจากการสังเกตการสอนในห้องเรียนจริง เป็นการร่วมมือกันระหว่าง ครูกับผู้นิเทศ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

จิตตะกานต์ เทพศิริพันธุ์ (2554 : 1-3) กล่าวว่า การนิเทศแบบให้คำแนะนำ/เสนอแนะ (Coaching) สรุปได้ดังนี้

การให้คำปรึกษาแนะนำเป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ หมายถึง การนิเทศแบบเสนอแนะ (Coaching Technique) เป็นวิธีพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้เทคนิคการนิเทศแบบเสนอแนะ (Coaching Technique) เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อมๆ

กับการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ความสามารถที่จะรับผิดชอบในหน้าที่สูงขึ้น (เช่น ในกรณีแต่งตั้งให้เป็น ผู้นิเทศ) หรือเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ขั้นตอนการนิเทศแบบโค้ชซึ่ง มี 4 ขั้นตอน เขียนเป็นสัญลักษณ์ คือ CQCD

C- Compliment หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่เป็น Coach และ ผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นสัมพันธภาพที่สร้างความไว้วางใจ ความสบายใจ ยินดีร่วมในแนวทางของ Coaching Techniques นับเป็นบทบาทสำคัญของ Coach ที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้น ควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลของผู้ที่รับการแนะนำ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น ความชอบ อหยาศัย จุดอ่อน จุดที่ต้องปรับปรุง ข้อมูลต่างๆควรบันทึกไว้อย่างเป็นระบบมีความเหมาะสม
2. นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพ ได้แก่ การชมเชย หรือการสร้างบรรยากาศ เพื่อการเชื่อมโยงไปสู่ขั้นต่อไป

Q- Question หมายถึง การถาม เน้นการถามในเชิงขอความคิดเห็นไม่ให้ผู้ตอบจนมุม หรือเกิดความไม่สบายใจที่จะตอบคำถาม ซึ่งเป็นผู้ชำนาญ (Coach) อาจจะใช้ความเหมาะสมของผู้รับคำแนะนำและสภาพปัญหา

C- Correct หมายถึง การเสนอแนะแนวทางแก้ไขในขั้นตอนนี้ผู้เป็น Coach ควรให้ความสำคัญในขั้นตอนที่สืบเนื่องจากขั้น Question นำคำตอบของผู้รับคำแนะนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอในส่วนที่ยังบกพร่อง และสังเคราะห์เป็นแนวการปฏิบัติหรือการพัฒนางานในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และในขั้นตอนนี้ควรกำหนดบทบาทในการปฏิบัติแต่ละเรื่องชัดเจน

D- Demonstrate หมายถึง การนำข้อเสนอหรือแนวทางที่ตกลงกันไว้ในขั้นตอนของ C- Correct หรือแผนการใช้นวัตกรรม ซึ่งผู้รับคำแนะนำเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้เป็น Coach เป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด บางครั้ง Coach อาจต้องสาธิต

ฉะนั้น การนิเทศแบบเสนอแนะ (Coaching Techniques) ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีก็ขึ้นอยู่กับ

1. ผู้เป็น Coach ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่ผู้รับคำแนะนำยอมรับ
2. มีความเหมาะสมกับการสอนแนะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยใช้ได้กับบุคคลทุกกลุ่ม ทั้งการพัฒนาศึกษานิเทศก์ พัฒนาผู้บริหารและพัฒนาครู

ประภัสสร โกศลวัฒน์ (2555 : 288-289) กล่าวว่า การนิเทศแบบร่วมมือ หมายถึง การนิเทศติดตามและให้คำแนะนำ การจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียน โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศครู และผู้บริหาร

1. แนวคิดในการกำหนดรูปแบบ

1.1 ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกัน

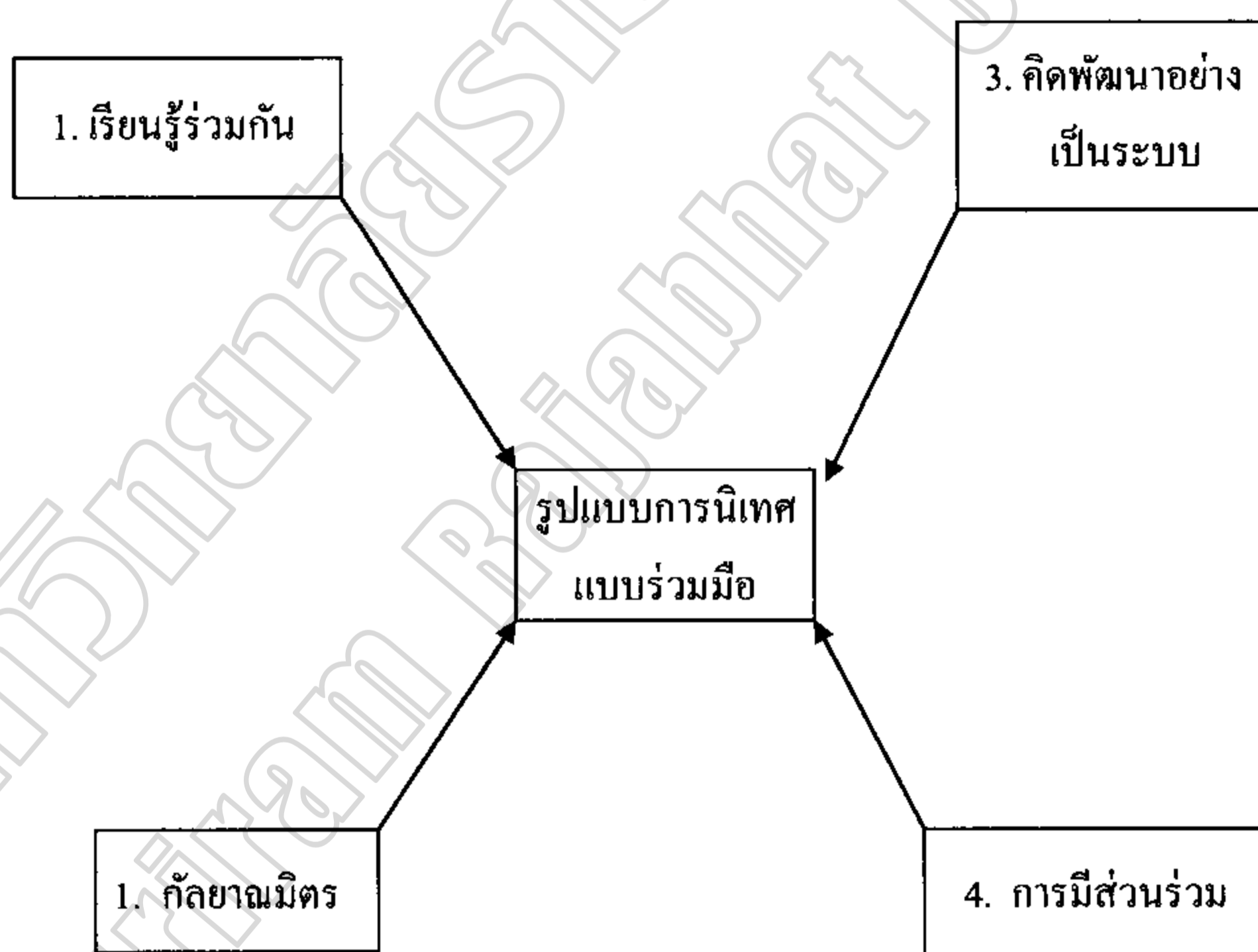
1.2 เน้นการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.3 ผู้นิเทศกระตุ้นผู้รับการนิเทศให้พัฒนางานอย่างเป็นระบบให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารพัฒนาวิธีการบริหารที่ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และดึงพลังชุมชนร่วมกันสร้างเสริมโอกาสการเรียนรู้ให้กับเด็ก

1.4 บรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

2. โครงสร้างองค์ประกอบของการนิเทศแบบร่วมมือ ดังภาพประกอบ 2.1

(ประภัสสร โกศลวัฒน์. 2555 : 289)

ภาพประกอบ 2.1 องค์ประกอบของการนิเทศแบบร่วมมือ

ขั้นตอนการนิเทศแบบร่วมมือ

ขั้นที่ 1 ถามหาความต้องการ สอบถามปัญหาความต้องการในการนิเทศ ปัญหา การดำเนินงานของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ความต้องการของชุมชนและนักเรียน โดยการประชุม สอบถาม สัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 ประสานความร่วมมือ รวบรวมปัญหา เพื่อหาทางพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้บริหารกำหนดรูปแบบ การบริหารที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของครู ศึกษานิเทศก์ให้ความ ช่วยเหลือในการจัดทำแผนการสอน

ขั้นที่ 3 ยึดถือปฏิบัติ ปฏิบัติการนิเทศตามแผนโดยวิธีการต่างๆกำหนดปฏิทินนิเทศ การสอน นิเทศการบริหาร ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการสอนของครู

ขั้นที่ 4 ร่วมพัฒนาปรับปรุง นำผลจากการนิเทศมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย ร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนางาน

ขั้นที่ 5 มุ่งสู่ความภาคภูมิใจ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของครู ผู้บริหาร โรงเรียน และศึกษานิเทศก์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหรือเทคนิค ต่างๆที่วางไว้เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับคำแนะนำ จากผู้ชำนาญทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำมาสู่การปฏิบัติ

การนิเทศภายในโรงเรียน

ในปัจจุบันบทบาทของการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารและบุคลากรภายใน โรงเรียนทุกคนเริ่มมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการประสานพลังกายพลังใจ และพลังความคิดเห็นของครูทุกคนเข้าด้วยกัน เพราะครูทุกคนย่อมรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงมากกว่า และคณะครูเป็นบุคลากรที่สำคัญมากที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรง

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง ในการให้คำแนะนำ และการชี้แนะช่องทาง ในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู และนักเรียน เพื่อปรับปรุงบุคคลดังกล่าวให้มีการ ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ ยึดหลักเสมอภาค และความเป็นประชาธิปไตยของบุคลากร ในโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหรือวิธีการ หรือกิจกรรมที่บุคลากรภายใน โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ได้มี นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ชาลัชย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 179) กล่าวว่า ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู วิชาการ และครูที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงาน และใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษา นั้นๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 12) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียน ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริม ประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ความพึงพอใจและความมั่นใจในการทำงาน ได้พัฒนาตนเองและพัฒนางานบรรลุผล สุดท้ายคือ นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงพอใจ

วัชร ทรัพย์มี (2548 : 3) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มี ประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

กมล สิริบรรณ (2550 : 113) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียน ฐานะผู้นิเทศ และผู้จัดให้มีการนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 4) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการ ปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก หมายถึง การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เต็มตามวัยและตามศักยภาพโดยความ ร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงาน ร่วมกันกับผู้บริหาร และครูภายในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่จะช่วยกันแก้ไข ปรับปรุง ช่วยเหลือ สนับสนุน ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีศักยภาพในการทำงาน เป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการปรับปรุง พัฒนา และเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งคุณภาพของโรงเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 180-181) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตรและให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกวัน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ได้แก่ ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนวิชาชีพต่างๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 226) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์

5. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 4) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. เพื่อให้บุคลากรภายในโรงเรียน มีความรู้ ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด
3. เพื่อให้บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550 : 2) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนมี 4 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาคน คือ เน้นความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี
2. พัฒนางาน คือ เน้นภารกิจหลัก ได้แก่ การสอน เทคนิควิธีการสอน
3. ประสานสัมพันธ์ คือ เน้นความร่วมมือ ความเข้าใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
4. สร้างขวัญและกำลังใจ คือ เน้นการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนมุ่งเพื่อช่วยส่งเสริมปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตร และให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหาร จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา ซึ่งแต่เดิมดำเนินการโดยบุคลากรภายนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอน แต่การนิเทศจากบุคลากรภายนอกโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการและสภาพปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบการนิเทศภายในและดำเนินการ โดยบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

เยวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 19) กล่าวว่า ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมีดังนี้

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน โดยทำงานร่วมกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. การผลิตครู เป็นที่ยอมรับกันว่า สถาบันผลิตครูบางแห่งไม่สามารถผลิตครูที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เมื่อครูไปทำงานในโรงเรียนแล้วต้องมีการฝึกฝน อบรมครูประจำการเพิ่มเติม (In Service Training)
3. มาตรฐานการศึกษา (Standardization) ในการรักษามาตรฐานของการศึกษาต้องอาศัยผู้ชำนาญการ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ครูประจำการเพื่อให้เกิดความคิดกว้างไกล
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและแนะนำความคิดใหม่ๆ ให้เกิดกับครูในโรงเรียน โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิคใหม่ๆ ตลอดจนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ จะเป็นการช่วยให้การเก็บข้อมูลในการนิเทศมีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่ต้องอบรมครูอย่างต่อเนื่อง เพราะไม่มีหลักประกันได้ว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครู หรือผ่านการอบรมมาแล้วจะเป็นครูที่มีคุณภาพดีตลอดไป โดยไม่ต้องมีการนิเทศ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป และปรัชญา หรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนั้นๆ เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้
7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึกลอดค้ำในการทำงาน เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกัน มีความรักสามัคคี และภูมิใจในอาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่

สุเมธี จันทรหอม (2548 : 4-5) กล่าวว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียนคือ

1. ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม และต้นทุนทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง ทำให้การช่วยเหลือเพื่อแผ้วในระดับต่างองค์กรและภายในองค์กรเดียวกันลดลง แต่กลับผูกพันสู่เศรษฐกิจการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนมากในประเทศไทยยังขาดความพร้อมในการแข่งขัน

3. การเปลี่ยนแปลง ปรัชญา หลักการ เป้าหมาย กระบวนการ และการประเมินผลของการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความแตกต่างจากการรับรู้และการเรียนเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นแผนการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอน

4. ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่งานทางด้านการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ทำให้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการบริหารการศึกษา เพื่อสนองตอบการปฏิรูปการศึกษา ทำให้เกิดการยุบเลิก ยุบรวม และขยายหน่วยงานที่เกี่ยวกับการศึกษา จึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการเรียนการสอน

ชาลี มณีศรี (2549 : 201-202) กล่าวว่า ความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้ การนิเทศภายนอกไม่ทั่วถึง และไม่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถนิเทศตนเองได้ การช่วยเหลือกันและกันของบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนโดยไม่หวังพึ่งหรือรอคอยการพัฒนาจากหน่วยงานภายนอก

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 4) กล่าวว่า ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็น ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
3. บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา

มากที่สุด

4. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง

ต่อเนื่อง

แน่นน้อย เพ็งพันธ์ (2552 : 2) กล่าวว่า ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศการสอนถือเป็นการนิเทศภายในที่สำคัญ และจำเป็นที่ควรจะต้องเกิดขึ้นในโรงเรียน ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มีการส่งเสริม มีการติดตามประเมินผล และดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง เพราะหากโรงเรียนมีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างถาวรแล้วโรงเรียนก็จะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนายั่งยืนอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็น เพื่อช่วยให้ครูมีความรู้ และนำความคิดใหม่ๆมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนมีหลักการเช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันตรงที่ การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการ โดยบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ส่วนการนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการของบุคคลภายนอกคือ ศึกษานิเทศก์เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น ผู้ที่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องมีหลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ในส่วนของหลักการนิเทศภายในโรงเรียนได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

สมบูรณ์ ถาวรกิจ (2547 : 256-257) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากร การบริหารจัดการโรงเรียน โดยการร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียนเป็นวิธีการบริหารที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ครูได้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกัน อาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ บุคคลนั้นๆมีส่วนร่วมโดยตรง และให้ตัวแทนกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่แทนกลุ่มสมาชิก
2. หลักการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุม ติดตามผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประเมิณผลตามมาตรฐานการศึกษา
3. หลักการปฏิบัติงานโดยยึดหลักวัตถุประสงค์ การดำเนินงานทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์การทำงานอย่างชัดเจน ออกแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
4. หลักการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ การนิเทศภายในโรงเรียนที่ยึดหลักการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ โดยการแสวงหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงออก และสนับสนุนส่งเสริมความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่
5. การนิเทศภายในโรงเรียนต้องอาศัยพฤติกรรมหรือนิสัยการร่วมมือ การประสานงานเป็นการประสานความคิด โดยกระบวนการกลุ่ม ร่วมมือหาทางแก้ไขปัญหา ร่วมปรึกษาหารือวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ให้ทุกคนเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทุกคนรับรู้รับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้ทุกคนมีโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่
6. หลักการที่มีความยืดหยุ่น กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 227) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
 2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน หมายถึง มีความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
 3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่
 4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร
 5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้
 6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
 7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สีกภาคภูมิในอาชีพ เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และสามารถที่จะพัฒนาได้

จิระ งอกศิลป์ (2549 : 738) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามวิธีทางวิทยาศาสตร์โดยดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ
2. การปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เกียรติซึ่งกันและกัน เปิดใจกว้างยอมรับผลการประเมินตนเอง
3. การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนา สร้างสรรค์ โดยการแสวงหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงออกและสนับสนุน ส่งเสริมความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่
4. การปฏิบัติตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน โดยยึดวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน
5. การปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุมติดตามผลการดำเนินงาน
6. การปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์การดำเนินงานทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์การทำงานอย่างชัดเจน

สมชัย อ่ำภา (2549 : 297) กล่าวว่า การนิเทศภายในมีหลักการที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

1. ต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. บุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน คือ ผู้บริหาร โรงเรียน
3. ต้องสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาของครูและโรงเรียน
4. เป้าหมายสำคัญ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือหรือเป้าหมาย

สำคัญของการนิเทศภายใน หมายถึง การสร้างครูมืออาชีพ

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 5) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร โรงเรียน
3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ/จำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550 : 2) กล่าวว่า หลักการของการนิเทศภายในมี ดังนี้

1. ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ
3. กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู
4. จัดสภาพแวดล้อม และแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน
5. สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 218-223) กล่าวว่า การนิเทศภายในในปัจจุบันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนที่ร่วมมือกับคณะผู้สอน ดำเนินการในขอบข่ายงานแล้วปรับปรุงงานให้บรรลุเป้าหมายขึ้นตามนโยบายของการจัดการศึกษาและเน้นความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าการใช้อำนาจหรือเผด็จการและมีหลักการต่างๆ ดังนี้

1. การนิเทศภายในต้องเป็นประชาธิปไตย หมายถึง ผู้บริหารและผู้นิเทศ เป็นผู้นำประชาธิปไตย คำนึงถึงศักยภาพของบุคคลทุกคนไม่ยับยั้งความคิดสร้างสรรค์
2. การนิเทศภายในต้องอาศัยพฤติกรรมหรือนิสัยการร่วมมือ ประสาน หมายถึง การประสานความคิดโดยกระบวนการกลุ่มร่วมมือหาทางแก้ปัญหา
3. การนิเทศภายในจะต้องเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง การแก้ปัญหาโดยใช้หลักเหตุผลความจริง การศึกษาค้นคว้า วิจัยเพื่อได้ข้อเท็จจริง

4. การนิเทศภายในต้องอาศัยหลักปรัชญาการศึกษา หมายถึง การยึดแนวคิด ทฤษฎี เป็นหลักในการดำเนินงาน

5. การนิเทศภายในต้องสร้างสรรค์ หมายถึง การส่งเสริมให้มีความคิด รู้จักคิดค้น สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน

6. การนิเทศภายใน ต้องอาศัยหลักการประเมินให้ทราบผลที่ชัดเจน หมายถึง การประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. การนิเทศภายในต้องควบคู่ไปกับระบบ หมายถึง การมอบหมายความรับผิดชอบแก่ บุคลากรเป็นไปตามระบบ

8. การนิเทศภายในต้องยึดความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จุดมุ่งหมายสำคัญ หมายถึง ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน

9. การนิเทศภายในต้องมีความยืดหยุ่น พอดีที่จะปรับให้สอดคล้องกับความต้องการ การจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ด้านอาคาร หลักสูตร กระบวนการสอน อุปกรณ์ และการกำหนด มาตรฐานต้องปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

สงคราม มังคะละ (2552 : 3) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในมี ดังนี้

1. การทำงานเป็นทีม ร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และชุมชนในการทำงาน
2. การใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ของการบริหารจัดการในการพัฒนาแบบองค์รวม ส่งเสริมประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. พัฒนาโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม (School Wide) มุ่งเน้นให้โรงเรียนพัฒนาอย่างเป็น ระบบ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลักการที่สำคัญ จะต้อง ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ต้องยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย มี การร่วมมือกันของผู้บริหาร ครู และชุมชน พัฒนากิจกรรมในโรงเรียนให้ก้าวหน้า ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการร่วมกันวางแผน การแก้ปัญหา ยอมรับความแตกต่างระหว่าง บุคคล สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อส่งผลให้เกิดความสำเร็จภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การนิเทศ ภายในโรงเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพราะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็น ขั้นตอนของการปฏิบัติงาน อันประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ดังนั้นหากผู้มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียน ได้ปฏิบัติการณ์นิเทศตามกระบวนการทุกขั้นตอนแล้ว จะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียน

มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 36-49) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
 2. ด้านการวางแผนการนิเทศ
 3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ
 4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ
- แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเป็นกระบวนการขั้นแรกในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเป็นพื้นฐานของการวางแผนการนิเทศ ผลจากการศึกษาในขั้นนี้ จะได้ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพที่แท้จริงในปัจจุบันของโรงเรียน สภาพการปฏิบัติงานแสดงให้เห็นถึงปัญหาสำคัญของงานและแสดงให้เห็นถึงความพร้อมความสามารถของโรงเรียน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสภาพควรจะเป็น เปรียบเทียบกับความคาดหวัง นั่นคือการแสดงถึงความต้องการในอนาคตของโรงเรียนนั่นเอง

สภาพปัจจุบัน ปัญหา หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือผลของการดำเนินงานในขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง การดำเนินการหรือผลผลิตหน่วยงานปฏิบัติได้ในปัจจุบันยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต้องการหรือระดับมาตรฐานที่กำหนด สภาพปัจจุบันจะรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับเกณฑ์ความต้องการ ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่พึงปรารถนาหรือสิ่งที่คาดหวังวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 42-43) เสนอว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและผู้นิเทศ จำนวน 5-7 คน คณะทำงานนั้นมีหน้าที่ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

- 1.1 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศในภารกิจที่เป็นผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา และสภาพการกำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เพื่อให้สามารถมองเห็นสภาพปัจจุบันของงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน

- 1.2 ประมวลและกำหนดเกณฑ์ที่พึงประสงค์หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจให้ครบถ้วน เพื่อสามารถกำหนดประเด็นปัญหาหรือความต้องการได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับเกณฑ์ที่พึงประสงค์หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจ เป็นขั้นตอนที่วิเคราะห์หาดัชนี ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ความรุนแรงของปัญหาแต่ละด้านว่ามีมากน้อย เพียงใดสำหรับเป็นข้อมูลที่จะใช้เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา

3. กำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ ควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระและ รายละเอียดต่างๆ ที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้องชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญห ไปได้ตรงจุดฉะนั้น โครงสร้างของปัญหาควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เรื่องของปัญหา สภาพตัวบ่งชี้ ตัวปัญหาและพื้นที่ที่เป็นปัญหา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนร้อยละ 48 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่พึงประสงค์ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ร้อยละ 2

4. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เมื่อคณะทำงานในแต่ละหน่วยได้ประเด็นปัญหาจาก ข้อ 3 แล้ว หากปัญหาเหล่านั้นมีเป็นจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น เวลา งบประมาณ กำลังคน ในการจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาควรพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

4.1 เป็นปัญหาที่แท้จริง

4.2 มีความจำเป็นเร่งด่วน

4.3 ความรุนแรงของปัญหา

4.4 มีผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ

เมื่อหน่วยงานจัดลำดับของปัญหาได้แล้ว จึงพิจารณาร่วมกันว่า ในปีการศึกษานั้น หน่วยงานจะดำเนินงานเพื่อจัดทำโครงการแก้ปัญหาดังกล่าว ได้มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงนำ ปัญหาแต่ละปัญหาที่ว่าจะดำเนินการแก้ไขได้ไปวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

5. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเป็นส่วนสำคัญที่จะ นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสาเหตุที่แท้จริง กล่าวคือนำปัญหาแต่ละปัญหาซึ่งจัดลำดับ ความสำคัญไว้แล้ว ในข้อที่ 4 มาวิเคราะห์หาสาเหตุ อาจวิเคราะห์โดยอาศัยแผนภูมิแกงปลาเพื่อหา สาเหตุใหญ่และสาเหตุย่อยๆของแต่ละปัญหา ซึ่งมีวิธีดังนี้

5.1 การประชุมระดมความคิด เพื่อหาสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาทั้งสาเหตุใหญ่ และสาเหตุย่อย

5.2 หาวิธีแก้ปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริงในข้อ 6 ต่อไป

6. กำหนดวิธีแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือก การกำหนดวิธีแก้ปัญหาและกำหนด ทางเลือก จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้รู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่แน่นอนชัดเจนแล้ว การให้ผู้ร่วมงาน ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ไขและกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงาน จะเป็นเรื่องดีเพราะจะทำให้เกิด

ความยอมรับและร่วมมือกัน นำแนวทางที่กำหนดขึ้นไปสู่การปฏิบัติด้วยความเต็มใจ การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาควรถำเนินการภายในเงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ที่หน่วยงานมีอยู่ เป็นวิธีการประหยัดเป็นไปได้อ และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ

7. ประมวลทางเลือกที่กำหนดไว้ในข้อ 6 โดยพิจารณาจากทางเลือกเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มของปัจจัย กลุ่มของกระบวนการ เพื่อสะดวกในการนำไปวางแผนต่อไป

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการปฏิบัติงานทุกอย่างถ้าจะให้ประสบความสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีแผนการดำเนินงานที่วางไว้อย่างรัดกุม สมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้ในด้านความพร้อม ทรัพยากร การยอมรับของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผลจากแผน ทั้งจะต้องประกอบด้วยข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ และการวางแผนจะมีผลสำคัญต่อการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาด้วยการวางแผนและกำหนดทางเลือกในขั้นตอนการนิเทศที่ต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

การปฏิบัติการนิเทศเป็นการกำกับ ติดตาม พัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่รับมอบหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน อาจปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การนิเทศทางตรง เป็นการปฏิบัติด้วยตัวผู้นิเทศเองตามโครงการวางแผนงานหรือวิธีการนิเทศที่เตรียมไว้
2. การนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศโดยใช้สื่อแทนผู้นิเทศ ได้แก่ การส่งข่าวสาร การใช้เอกสารหลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร รวมทั้งการใช้วิทยากรที่เชี่ยวชาญตามสาขาวิชาแนะนำช่วยเหลือแทนผู้นิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อตัดสินว่าการปฏิบัติการนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนการประเมินผลหน่วยงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. ขึ้นเตรียมงานก่อนการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศควรตรวจสอบแผนงานหรือโครงการ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ และมีความสมบูรณ์ของแผนงาน หรือ โครงการมากที่สุด

2. ขั้นการเริ่มต้นการปฏิบัติงานโครงการนั้น ผู้นิเทศควรได้มีการตรวจสอบความพร้อมในการที่จะเริ่มโครงการ ได้แก่ บุคลากร ทรัพยากร การฝึกอบรม การทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและทัศนคติของชุมชน

3. ขั้นระหว่างการค้าเนินการหรือปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานเน้นหนักด้านบริหารวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานมีอุดมการณ์ แนวดำเนินการและปรัชญาตรงกัน หรือไม่ ขั้นตอนการปฏิบัติงานมีอุปสรรคขัดข้องกันหรือไม่ การแบ่งงานรับผิดชอบเหมาะสมกับงานเพียงไร สามารถปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ได้หรือไม่

4. ขั้นสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วว่ามีผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไร และมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

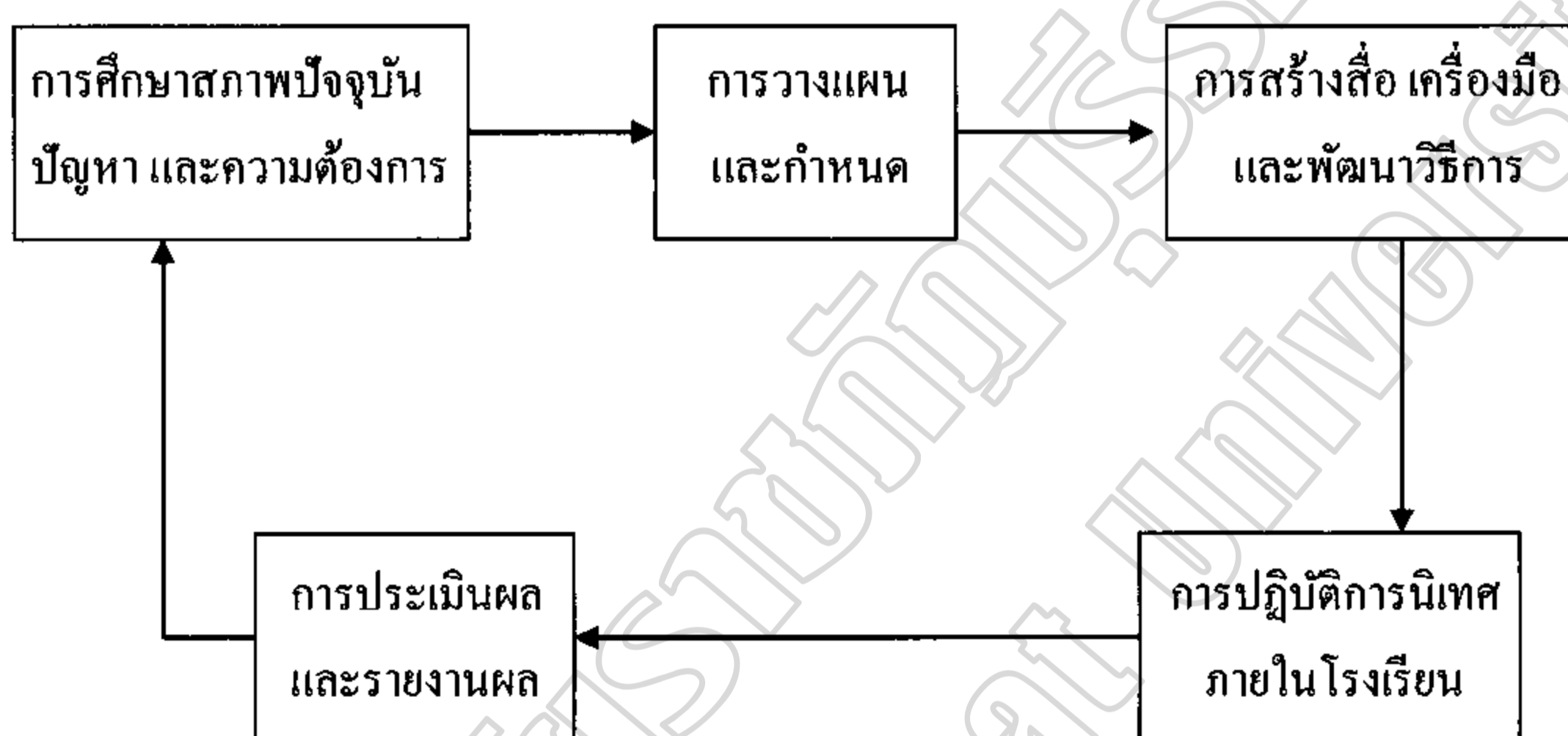
วัชรวิ เลาเรียนดี (2548 : 27 – 28) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็น การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครูหรือคณะครู)
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้กับผู้บริหาร โรงเรียนได้รับทราบ เพื่ออนุมัติการค้าเนินการ
4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สนใจ
5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
6. ดำเนินการตามแผน โดยครูและผู้นิเทศ (แผนการจัดการเรียนรู้และแผนการนิเทศ)
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

สมชัย อัมภา (2549 : 297) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่งและนำมาพิจารณากับข้อมูลที่แสดงภาพปลายทางหรือความสำเร็จของงาน การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา หาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา การลงมือปฏิบัติ และติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข

ชำนาญ แสงจันทร์ (2555 : 11-29) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด โดยเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่าง

มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นขั้นตอนปฏิบัติการทั้งด้านกระบวนการบริหารการนิเทศและการเรียน การสอนควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนา วิธีการ การประเมินผล และรายงานผล ดังภาพประกอบ 2.2 (ชำนาญ แสงจันทร์. 2555 : 11)

ภาพประกอบ 2.2 ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีดังนี้

- 1.1.1 เพื่อทราบสภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในขณะนั้น
 - 1.1.2 เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา
 - 1.1.3 เพื่อทราบความต้องการ
 - 1.1.4 เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา
 - 1.1.5 เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ไปสู่นาาคคที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.1.6 เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพเป็นจริง กำลังเป็นอยู่หรือกำลังดำเนินการอยู่

ขณะนั้น

1.3 สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างของสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ หรือผลที่ปรากฏ กับสิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือเป้าหมาย

1.4 ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่พึงปรารถนาตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

1.5 วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการมี 4 ขั้นตอน

1.5.1 สำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของโรงเรียน

1.5.2 ตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัด

1.5.3 หามาตรฐานและคุณค่าของข้อมูล

1.5.4 บันทึกรายการความต้องการ

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก

การวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนนั้น จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดในการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ดังนี้

a. เร่งรัดยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาด้านวิชาการและเทคโนโลยีให้ทัดเทียมกัน

b. กระจายทรัพยากรอย่างเสมอภาคเป็นธรรมและประหยัดระหว่างชั้นเรียนต่างๆ ภายในโรงเรียน

c. ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและสอดคล้องกับอาชีพในชุมชน

d. ให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหาและพัฒนาการศึกษา

e. เกณฑ์เด็กที่อยู่ในข่ายพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับที่อยู่บริเวณ โรงเรียนอย่างทั่วถึง

f. ช่วยส่งเสริม ลดความสูญเปล่าทางการศึกษา

กระบวนการของการวางแผนการนิเทศภายในตามภาพประกอบ 2.3 มีรายละเอียดดังนี้ (ชำนาญ แสงจันทร์. 2555 : 17-18)

1. ขั้นเตรียมการวางแผน มีการปฏิบัติดังนี้

1.1 ทำความเข้าใจ ขอบข่าย อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศในโรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียน

1.2 นำผลการศึกษาข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน มาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนหลัง

1.3 ศึกษา นโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนให้ สอดคล้องส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน

คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจาก การศึกษาสภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยงานเหนือมาพิจารณาแล้วสรุปว่าปีงบประมาณนี้มี งานสำคัญอะไรบ้าง การกำหนดการวางแผน หรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและความ ต้องการของโรงเรียน จะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดตามลำดับความสำคัญของงานและเขียนไว้ เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

รูปแบบของการเขียนแผนและโครงการ มีดังนี้

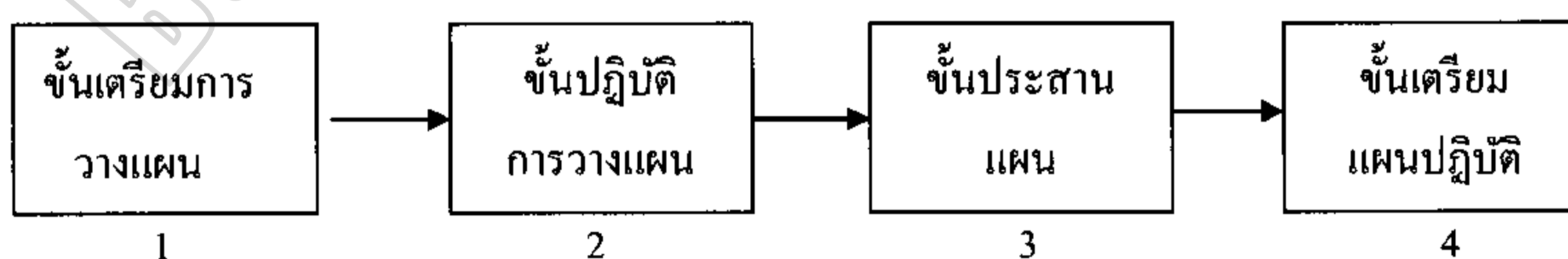
- 2.1 ความเป็นมาของโครงการ
- 2.2 วัตถุประสงค์
- 2.3 เป้าหมาย
- 2.4 ผู้ดำเนินการ
- 2.5 วิธีดำเนินการ
- 2.6 ช่วงเวลา
- 2.7 สถานที่ดำเนินการ
- 2.8 งบประมาณ
- 2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 2.10 แนวทางการติดตามผลประเมินผล

3. ขั้นประสานแผน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคน และประสานงาน

4. ขั้นเตรียมนำแผนไปปฏิบัติโดยทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

- 4.1 จัดทำแผนเป็นรูปเล่ม
- 4.2 ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

การวางแผนการนิเทศภายในมี 4 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 2.3 (ชำนาญ แสงจันทร์. 2555 : 17)

ภาพประกอบ 2.3 การวางแผนการนิเทศภายใน

3. การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ

ความหมายของสื่อและเครื่องมือ

1. สื่อนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อแก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของครู เช่น บทเรียนด้วยตนเอง วิดีโอเทป เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ

2. เครื่องมือนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศทราบถึงที่มาของปัญหา และความต้องการ และวางแผนแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมินค่า ฯลฯ ชนิดของสื่อ และเครื่องมือ จำแนกตามลักษณะใช้งานได้ 2 ชนิด ดังนี้

2.1 สื่อและเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีดังนี้

2.1.1 แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความพร้อมความรู้พื้นฐานทางการเรียนของนักเรียน หรือแบบทดสอบครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน

2.1.2 แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดที่ต้องการ เช่น ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งอาจใช้สอบถามครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 แบบสังเกต เป็นเครื่องมือสังเกตการสอนของครู ใช้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

2.2 สื่อเครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ใช้ในการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผู้นิเทศจำเป็นต้องใช้สื่อและเครื่องมือ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมองเห็นทางเลือกที่เหมาะสมกับตน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น

2.2.1 เอกสารหลักสูตร

2.2.2 เอกสารเสริมการเรียน

2.2.3 เอกสารเผยแพร่วิชาการ

แนวการสร้างสื่อ เครื่องมือ และการใช้ ควรคำนึงถึงหลักการต่างๆเหล่านี้

1. ตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือใดบ้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการว่ามีปัญหาเรื่องใด ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ปัญหาเกิดมาจากอะไร แล้วจึงเลือกสื่อและเครื่องมือให้เหมาะสมกับความต้องการ

2. ศึกษารายละเอียดของสื่อ เครื่องมือ ที่พิจารณาเลือกไว้ในข้อแรกว่ามีรายละเอียดปลีกย่อย จุดเด่น จุดด้อย

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 กำหนดเนื้อหา
 - 3.2 กำหนดวัตถุประสงค์
 - 3.3 กำหนดรูปแบบ (การใช้งาน)
4. การทดลองใช้สื่อ เครื่องมือทุกชนิดที่สร้างขึ้นทุกครั้ง ก่อนนำไปใช้ต้องนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง
5. การประเมินผลการใช้สื่อ เครื่องมือ ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้
 - 5.1 ประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการทำงานของ ผู้รับการนิเทศ
 - 5.2 ประเมินผลเพื่อหาทางปรับปรุง เพื่อพัฒนาสื่อชิ้นให้ดียิ่งขึ้น
4. การปฏิบัติการนิเทศภายใน

การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพบริบท ทรัพยากรของโรงเรียน โดยได้ดำเนินการนิเทศภายในจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่

 - 4.1 กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน
 - 4.2 กิจกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำ
 - 4.3 กิจกรรมการให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

การปฏิบัติการนิเทศดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ นิเทศเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
5. การประเมินผล และการรายงานผล

การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินผลการนิเทศภายในเพื่อทราบผลการดำเนินงานอาจประเมินทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการนิเทศ โดยมีขอบข่ายการประเมินตามกิจกรรมในโครงการ เช่น

 - 5.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
 - 5.2 ประเมินความคิดเห็น
 - 5.3 ประเมินกระบวนการนิเทศ
 - 5.4 สรุปผลการประเมิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

หลังจากที่มีการประเมินผลแล้ว ขั้นตอนต่อไป หมายถึง การสรุปและรายงานผลการประเมินทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อมูล 2 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ได้แก่ ความพร้อมในการดำเนินการ มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ผู้ร่วมงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุม และรายงาน

2. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ได้แก่ ด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ
แบบรายงานการประเมินผลโครงการ มีดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. วัตถุประสงค์
3. เป้าหมาย
4. ปัญหาและอุปสรรค
5. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
6. ข้อเสนอแนะ
7. ผู้รับผิดชอบโครงการ
8. ผู้รายงาน

การเสนอรายงานผลการประเมินเป็นหลักฐานที่รวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินไว้ประกอบการพิจารณาการวางแผนในอนาคต คณะทำงานควรเสนอรายงาน เมื่อได้สรุปการประเมินผลโครงการในที่ประชุม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

แฮร์ริส (Harris, 2005 : 14) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนประเมินสภาพการทำงาน
2. ขั้นตอนจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. ขั้นตอนออกแบบวิธีการทำงาน
4. ขั้นตอนจัดสรรทรัพยากร
5. ขั้นตอนการประสานงาน
6. ขั้นตอนนำการทำงาน

สมชัย อัมภา (2549 : 297) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และนำมาพิจารณากับข้อมูลที่แสดงภาพปลายทางหรือความสำเร็จของงาน

2. การวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่พัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์ผล หรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา เช่น ความรู้ความสามารถ เจตคติต่อวิชาชีพ

3. หาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา
4. การลงมือปฏิบัติ
5. ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงาน ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน และเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังขั้นตอนต่อไปนี้ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศมีความจำเป็นและสำคัญ ผู้นิเทศจะต้องรู้และเข้าใจเพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ซัด บุญญา (2546 : 47) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการนิเทศ หมายถึง หัวข้อกิจกรรมที่จะ นำไปเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ หรือ พิจารณา กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้ง หรือแต่ละรายการให้เป็นไปตามหลักการ และกระบวนการนิเทศ ดังนี้

1. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้
2. จัดประชุมชี้แจงเรื่องใหม่ๆ
3. สาธิตการสอน โดยครูในโรงเรียน หรือจากโรงเรียนอื่นๆที่เชิญมา
4. การสัมมนาเสนอแผนการ แผนงาน โครงการ ประจำปีภาคเรียนหรือประจำปีของหมวดวิชา ฝ่ายงาน
5. การสัมมนาเสนอผลงานของหมวดวิชา ฝ่ายงาน ประจำปีภาคเรียนหรือประจำปี
6. การสัมมนาสรุปผลการสอน หรือผลงานใดๆ ของครู หรือ บุคลากรอื่นๆในโรงเรียน
7. ศึกษาดูงาน คู่มือการนิเทศ
8. จัดประกวด หรือนิทรรศการผลงานของครู
9. ส่งครูไปฝึกงาน

10. สังเกตการสอนในห้องเรียน (การวางแผนการสอนที่พบว่ามีปัญหาแล้วทดลองสอนตามแผน และสังเกตการสอนร่วมกัน)

11. เยี่ยมชั้นเรียน
12. ให้คำปรึกษาแนะนำ
13. การประชุมอบรม ประชุมปฏิบัติการในเรื่องใดๆ ร่วมกัน
14. การร่วมกันวิจัยในชั้นเรียน หรือวิจัยเชิงปฏิบัติการอื่นๆ
15. ให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน

จิระ งอกศิลป์ (2549 : 739) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน สามารถดำเนินการได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละโรงเรียน ซึ่งอาจดำเนินการได้ ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เป็นการประชุมครูทั้งหมด เพื่อเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน

2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
3. การให้ศึกษาจากตำรา
4. การให้คำปรึกษาหารือ การปรึกษาสามารถทำได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
5. การสนทนาวิชาการ
6. การสาธิตการสอน
7. การพาไปศึกษานอกสถานที่
8. การบริการเอกสารทางวิชาการ

กรองทอง จิระเดชากุล (2550 : 52-54) กล่าวว่า กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน มีหลากหลายวิธีให้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาของบุคคลในสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศ ดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษาแนะนำ

1.1 ความหมาย

การให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่สูงขึ้น

1.3 วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำ

วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำมี 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การให้คำปรึกษาแนะนำแบบไม่เป็นทางการ

วิธีที่ 2 การให้คำปรึกษาแนะนำแบบเป็นทางการ

2. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

2.1 ความหมาย

การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ หมายถึง การมอบหมายเอกสารให้ผู้รับ การนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือตอนใดตอนหนึ่งแล้วนำความรู้ที่ได้อำยทอดให้แก่ คณะครู

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จากเอกสารทางวิชาการ

2.2.2 เป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้รับการนิเทศในการที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติม เพื่อเตรียมตัวไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นต่อไป

2.3 ขั้นตอนการศึกษาเอกสารทางวิชาการ

ขั้นที่ 1 เตรียมผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

ขั้นที่ 3 ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ

ขั้นที่ 4 ประเมินผล

ขั้นที่ 5 สรุปข้อมูล

3. การสนทนาทางวิชาการ

3.1 ความหมาย

การสนทนาทางวิชาการ หมายถึง การประชุมครูหรือกลุ่มผู้สนใจเรื่องราว ข่าวสารเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้สนทนาคนหนึ่ง นำสนทนาในเรื่องที่กลุ่มสนใจ

3.2 วัตถุประสงค์

3.2.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงาน เทคนิค วิธีการ แก่คณะครูในโรงเรียน

3.2.2 เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน

3.3 ขั้นตอนการนิเทศ

ขั้นที่ 1 ศึกษาปัญหา

ขั้นที่ 2 เลือกผู้สนทนาทางวิชาการ

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการ

ขั้นที่ 4 ประเมินผล

4. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

4.1 ความหมาย

การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้นิเทศไปพบและสังเกตการทำงานของครูในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

4.2 วัตถุประสงค์

- 4.2.1 เพื่อสำรวจความต้องการของครู
- 4.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาของครูในสถานศึกษา
- 4.2.3 เพื่อประเมินผลการสอนของครู
- 4.2.4 เพื่อกระตุ้นให้ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
- 4.2.5 เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

4.3 ขั้นตอนการนิเทศแบบเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

- ขั้นที่ 1 สร้างข้อตกลงในการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- ขั้นที่ 4 ปรับปรุงการทำงาน

5. การศึกษาดูงาน

5.1 ความหมาย

การศึกษาดูงาน หมายถึง การพานักลากรของโรงเรียน ไปศึกษาค้นคว้าและเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่างๆ

5.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ พัฒนาตน และพัฒนางานให้มีคุณภาพ

5.3 ขั้นตอนการนิเทศแบบศึกษาดูงาน

- ขั้นที่ 1 เลือกสถานที่ศึกษาดูงาน ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ
- ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน
- ขั้นที่ 3 วางแผน ประสานงาน กับสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน
- ขั้นที่ 4 แจ้งให้หน่วยงานที่ไปศึกษาดูงาน บรรยายสรุป ให้ฟัง
- ขั้นที่ 5 ควรใช้เวลาในการศึกษาดูงานให้นานพอสมควร
- ขั้นที่ 6 หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ควรกลับไปสรุปแนวความคิด และวางแผน

ปรับปรุงงานต่อไป

6. การสังเกตการณ์สอน

6.1 ความหมาย

การสังเกตการณ์สอน หมายถึง การจัดให้บุคคลหนึ่ง (ผู้สังเกต) ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ มาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู (ผู้รับการสังเกต) ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการณ์สอนของผู้สังเกต

6.3 ขั้นตอนการสังเกตการณ์สอน

ขั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้สังเกต

ขั้นที่ 2 ปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์สอน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงการสอน

7. การประชุมนิเทศ

7.1 ความหมาย

การประชุมนิเทศ หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้สังเกตเป็นผู้ศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา แล้วนำมาแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ หรือ ผู้สังเกตและผู้รับการนิเทศศึกษา และหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ

7.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปปรับปรุงแก้ไขได้อย่างมีคุณภาพ

7.3 ขั้นตอนการประชุมนิเทศ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

8. การนิเทศแบบผู้ขายสินค้า

8.1 ความหมาย

การนิเทศแบบผู้ขายสินค้า หมายถึง การที่ผู้นิเทศชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญ และจำเป็นต้องดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้

8.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการนิเทศตระหนักและเห็นความสำคัญ/ความจำเป็น ในการ ดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหา ให้บรรลุตามเป้าหมายหรือตามสาเหตุแห่งปัญญานั้น

8.3 ขั้นตอนการนิเทศแบบผู้ขายสินค้า

- ขั้นที่ 1 สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า
- ขั้นที่ 2 การเข้าพบลูกค้า
- ขั้นที่ 3 การสาธิต
- ขั้นที่ 4 จัดการขายสินค้า

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ หลายวิธี โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาของบุคคล ในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละโรงเรียน

บทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นกิจกรรมที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรใน โรงเรียนทุกฝ่าย ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทอันสำคัญยิ่งที่จะให้การนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ หากผู้บริหารโรงเรียนไม่คำนึงถึง ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนก็จะประสบความล้มเหลว ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 67 – 75) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจะมี บทบาทในการนิเทศอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
 - 1.2 การประเมินความเหมาะสม และคุณภาพของ โครงการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.3 การอำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามนโยบาย ปรัชญาของการศึกษาและหลักสูตร
 - 1.4 อำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร
 - 1.5 ใช้ข้อมูลจากการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน
 - 1.6 ประสานงานกับบุคคลอื่นในการจัดการเรียนการสอนพิเศษ เช่น หน่วยงาน

ศึกษานิเทศก์

- 1.7 ทำงานร่วมกับครูนิเทศในการใช้หลักสูตร และงานนิเทศให้สัมพันธ์กัน
- 1.8 เตรียมผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- 1.9 อำนวยความสะดวกในเรื่องเวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร
- 1.10 ช่วยเหลือครูโดยใช้เทคนิคการแนะแนว และที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
- 1.11 จัดองค์การ และอำนวยความสะดวกโครงการที่เกี่ยวกับการจัดบริการทางการศึกษาที่จัด

ขึ้นเป็นพิเศษ

- 1.12 แนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้ชุมชนเข้าใจ
- 1.13 ส่งเสริมการติดต่อในโรงเรียนในระดับเดียวกัน

2. บทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

มีอยู่ 10 องค์ประกอบ คือ

- 2.1 การรู้จักพื้นฐานของผู้เรียน
- 2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน
- 2.3 การกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับการสอน
- 2.4 การเตรียมความพร้อมในการเรียน
- 2.5 การดำเนินการสอน
- 2.6 การสร้างเสริมทักษะ
- 2.7 การสนับสนุนการสอน
- 2.8 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการสอน
- 2.9 สัมฤทธิ์ผลของการสอน
- 2.10 การปรับปรุงแก้ไข

3. บทบาทในการเป็นผู้นำประเมินผลการสอน

- 3.1 ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอนของครู
- 3.2 การประเมินผลการสอนเพื่อปรับปรุงบริการด้านการสอน
- 3.3 การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงในด้านการเรียน

ปัจจุบันการนิเทศการศึกษา สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ครูอื่นๆ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 6) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายใน มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น ส่งเสริมให้มีกระบวนการกลุ่มในการทำงาน เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
2. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและเรื่องอื่นๆ ที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
3. ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการนิเทศของโรงเรียน
4. เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและมีการประเมินตนเอง
5. สรุปและเผยแพร่งานที่ประสบความสำเร็จ

ชำนาญ แสงจันทร์ (2555 : 8-10) กล่าวว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องการนิเทศภายในโรงเรียนมีดังนี้

บุคลากรนิเทศ หมายถึง ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบทบาทและภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์
2. บทบาทในการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพครู โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับครูในโรงเรียน
3. บทบาทในการจัดประชุมอบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา อภิปรายกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำทักษะความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. บทบาทในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้น การประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์
5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่ายเป็นแนวทาง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดประชุมทางวิชาการ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน ฯลฯ
6. บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาและแบบอย่างแก่ครูทั่วไปได้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า บทบาทของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อผู้รับการนิเทศจะได้นำไปพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งบทบาทของผู้นิเทศออกเป็น 3 ประการ ดังนี้ บทบาทในการพัฒนาหลักสูตร บทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน และบทบาทในการเป็นผู้นำประเมินผลการสอน

สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน

การดำเนินงานภายในโรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารโรงเรียน และครู มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ และในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เป็นกระบวนการขั้นแรกในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหา และความ ต้องการ ขั้นตอนนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นพื้นฐานการวางแผนการนิเทศภายใน ผลการศึกษาในขั้นนี้จะได้รับข้อมูลที่แสดงถึงสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของโรงเรียน สภาพการปฏิบัติงานแสดงให้เห็นถึงความพร้อมความสามารถของโรงเรียน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสภาพที่ควรจะเป็น และความคาดหวัง นั่นคือการแสดงถึงความต้องการในอนาคตที่จะเป็นของโรงเรียนนั่นเอง ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 11-14) กล่าวว่า ในเอกสารกำกับติดตาม นิเทศและประเมินผลการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โครงการอบรมผู้บริหาร โรงเรียนไว้ว่าสภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือผลของการดำเนินงานในขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง การดำเนินการหรือผลผลิตหน่วยงานปฏิบัติได้ในปัจจุบันยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต้องการหรือระดับมาตรฐานที่กำหนด สภาพปัจจุบันจะรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับเกณฑ์ความต้องการ ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ยังปรารถนาหรือสิ่งที่คาดหวังวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 13-14) เสนอว่า ควรดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและผู้นิเทศ จำนวน 5-7 คน คณะทำงานนั้นมีหน้าที่ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

1.1 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศในภารกิจที่เป็นผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา และสภาพการกำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เพื่อให้สามารถมองเห็นสภาพปัจจุบันของงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน

1.2 ประมวลและกำหนดเกณฑ์ที่พึงประสงค์หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจให้ครบถ้วน เพื่อสามารถกำหนดประเด็นปัญหาหรือความต้องการ ได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับเกณฑ์ที่พึงประสงค์หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจเป็นขั้นตอนที่วิเคราะห์หาดัชนี ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ความรุนแรงของปัญหาแต่ละด้านว่ามีมากน้อยเพียงใดสำหรับเป็นข้อมูลที่จะใช้เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา

3. กำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ ควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระและรายละเอียดต่างๆ ที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจ ได้อย่างถูกต้องชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดฉะนั้น โครงสร้างของปัญหาควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เรื่องของปัญหา สภาพตัวบ่งชี้ตัวปัญหาและพื้นที่ที่เป็นปัญหา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนร้อยละ 48 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่พึงประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ร้อยละ 2

4. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เมื่อคณะทำงานในแต่ละหน่วยได้ประเด็นปัญหาจากข้อ 3 แล้ว หากปัญหาเหล่านั้นมีเป็นจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น เวลา งบประมาณ กำลังคนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาควรพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 4.1 เป็นปัญหาที่แท้จริง
- 4.2 มีความจำเป็นเร่งด่วน
- 4.3 ความรุนแรงของปัญหา
- 4.4 มีผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ

5. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสาเหตุที่แท้จริง กล่าวคือนำปัญหาแต่ละปัญหาซึ่งจัดลำดับความสำคัญไว้แล้ว ในข้อที่ 4 มาวิเคราะห์หาสาเหตุ อาจวิเคราะห์โดยอาศัยแผนภูมิแกงปลาเพื่อหาสาเหตุใหญ่และสาเหตุย่อยๆ ของแต่ละปัญหา ซึ่งมีวิธีดังนี้

5.1 การประชุมระดมความคิด เพื่อหาสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาทั้งสาเหตุใหญ่และสาเหตุย่อย

5.2 หาวิธีแก้ปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริงในข้อ 6 ต่อไป

6. กำหนดวิธีแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือก การกำหนดวิธีแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือก จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้รู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่แน่นอนชัดเจนแล้ว การให้ผู้ร่วมงานช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ไขและกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงาน จะเป็นเรื่องดีเพราะจะทำให้เกิดความยอมรับและร่วมมือกัน นำแนวทางที่กำหนดขึ้นไปสู่การปฏิบัติด้วยความเต็มใจ การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาคควรดำเนินการภายในเงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ที่หน่วยงานมีอยู่ เป็นวิธีการประหยัดเป็นไปได้ และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ

7. ประมวลทางเลือกที่กำหนดไว้ในข้อ 6 โดยพิจารณาจากทางเลือกเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มของปัจจัย กลุ่มของกระบวนการ เพื่อสะดวกในการนำไปวางแผนต่อไป

ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาอุดรธานี (2552 : 14) กล่าวว่า ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาของครู ได้แก่ ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การสอบไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การตกซ้ำชั้น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้การสำรวจความต้องการของครูจากแบบสอบถาม แบบสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เรียน และการตรวจสอบพฤติกรรมการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน ตลอดจนการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เรียนมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุโดยวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดหรือเป้าหมายในการพัฒนา พร้อมทั้งหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา

ชำนาญ แสงจันทร์ (2555 : 12) กล่าวว่า สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพเป็นจริง กำลังเป็นอยู่หรือกำลังดำเนินการอยู่ขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างของสิ่งที่ เป็นอยู่ หรือผลที่ปรากฏกับสิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือเป้าหมาย ความต้องการ หมายถึง สิ่งพึงปรารถนาตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการมี 4 ขั้นตอน

1. สำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของโรงเรียน
2. ตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัด
3. หารมาตรฐานและคุณค่าของข้อมูล
4. บันทึกรายการความต้องการ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นจริง กำลังเป็นอยู่หรือดำเนินการอยู่ขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสิ่งที่ต้องการให้เป็น ความต้องการ หมายถึง สิ่งพึงปรารถนาตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

2. ด้านการวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผนจากจุดเริ่มต้น จนจุดสุดท้าย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าการปฏิบัติงานทุกอย่างถ้าจะให้ประสบผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีแผนการดำเนินงานที่วางไว้อย่างรัดกุม สมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้ในด้านความพร้อมทรัพยากร การยอมรับของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผลจากแผน ทั้งจะต้องประกอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ จึงเข้าใจว่าการวางแผนจะมีผลสำคัญต่อการปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาด้วยการวางแผน และการกำหนดทางเลือกเป็นขั้นตอนการนิเทศที่ต่อเนื่องจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติในอนาคตที่ดีที่สุดในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงด้านการวางแผนการนิเทศไว้ ดังนี้

แฮร์ริส (Harris. 1985 : 80) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่าจะทำอะไร อย่างไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธีดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและการวางโครงการ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 : 57-66) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการของการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญเริ่มจาก

1. ภารกิจ (Mission) เป็นข้อความประกาศอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การ และขอบข่ายงานที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์การ ซึ่งกำหนดไว้อย่างง่ายต่อการแปลความและเข้าใจจากสมาชิกทุกฝ่ายขององค์การ
2. จุดหมาย (Goals) เป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล
3. แผน (Plan) หมายถึง วิธีทาง (Means) ที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 170-178) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงาน และในกระบวนการ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย
2. การวิเคราะห์สถานการณ์
3. การพิจารณาและกำหนดสมมติฐาน
4. การกำหนดทางเลือก
5. การประเมินทางเลือก
6. การเลือกทางเลือก

7. การลงมือปฏิบัติและสร้างแผนสนับสนุน

8. การจัดทำแผนแบบตัวเลขโดยใช้งบประมาณ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการในการตัดสินใจปฏิบัติงานว่าจะทำอะไร อย่างไร เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

การปฏิบัติการนิเทศเป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนต้องปฏิบัติ หลังจากการวางแผน การสร้างเครื่องมือเสร็จเรียบร้อยแล้วเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือโครงการที่กำหนดไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 17) กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศ เป็นการกำกับ ติดตาม พัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่รับมอบหมาย และมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของ บุคลากรในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 27) กล่าวว่า รายละเอียดของ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน อาจปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ คือ การนิเทศทางตรงเป็นการปฏิบัติ ด้วยตัวผู้นิเทศเองตามโครงการวางแผนงานหรือวิธีการนิเทศที่เตรียมไว้ และการนิเทศทางอ้อมเป็น การนิเทศโดยใช้สื่อแทนผู้นิเทศ ได้แก่ การส่งข่าวสาร การใช้เอกสารหลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร รวมทั้งการใช้วิทยากรที่เชี่ยวชาญตามสาขาวิชามาแนะนำช่วยเหลือแทนผู้นิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 (2549 : 64) กล่าวว่า การปฏิบัติ การนิเทศอาจปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ คือ นิเทศทางตรงเป็นการปฏิบัติด้วยตัวผู้นิเทศเองตาม โครงการ แผนงานหรือวิธีการ การนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศโดยใช้สื่อ ได้แก่ การส่งข่าวสาร การใช้เอกสารหลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร รวมทั้งการใช้วิทยากรที่เชี่ยวชาญตามสาขาวิชา มาแนะนำช่วยเหลือแทนผู้นิเทศ

ชำนาญ แสงจันทร์ (2555 : 28) กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการ ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพบริบท ทรัพยากร ของโรงเรียนโดยได้ดำเนินการการนิเทศภายในจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน
2. กิจกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำ
3. กิจกรรมการให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

การปฏิบัติการนิเทศดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ นิเทศเพื่อตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา และนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การปฏิบัติการณ์เทศภายในเป็นการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีทั้งการนิเทศทางตรงเป็นการปฏิบัติด้วยตัวผู้นิเทศเองตามโครงการวางแผนงานหรือวิธีการนิเทศที่เตรียมไว้ และการนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศโดยใช้สื่อแทนผู้นิเทศ

4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการทั้งหมดในขั้นตอนดำเนินการนิเทศ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า การปฏิบัติการณ์เทศบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในการนิเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น และเพื่อความเข้าใจการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 25) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อตัดสินว่าการปฏิบัติการณ์เทศบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 28-29) กล่าวว่า ขั้นตอนการประเมินผลหน่วยงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานก่อนการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศควรตรวจสอบแผนงานหรือโครงการ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ และมีความสมบูรณ์ของแผนงาน หรือ โครงการมากที่สุด
2. ขั้นการเริ่มต้นการปฏิบัติงาน โครงการนั้น ผู้นิเทศควรได้มีการตรวจสอบความพร้อมในการที่จะเริ่มโครงการ ได้แก่ บุคลากร ทรัพยากร การฝึกอบรม การทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและทัศนคติของชุมชน
3. ขั้นระหว่างดำเนินการหรือปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานเน้นหนักด้านบริหารวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานมีจุดมุ่งหมาย แนวดำเนินการและปรัชญาตรงกัน หรือไม่ ขั้นตอนการปฏิบัติงานมีอุปสรรคขัดข้องกันหรือไม่ การแบ่งงานรับผิดชอบเหมาะสมกับงานเพียงไร สามารถปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ได้หรือไม่
4. ขั้นสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วว่ามีผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไรและมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 (2549 : 64) กล่าวว่า ขั้นตอนการประเมินผลของหน่วยงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการก่อนการนิเทศ ผู้นิเทศควรตรวจสอบแผนงานหรือโครงการเพื่อให้มีความเป็นไปได้และมีความสมบูรณ์ของแผนงานหรือโครงการมากที่สุด
2. ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ ผู้นิเทศควรได้มีการตรวจสอบความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและทัศนคติของชุมชน
3. ขั้นตอนระหว่างการดำเนินงานหรือปฏิบัติเป็นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงาน เน้นหน้ากด้านบริหารวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานมีจุดมุ่งหมาย แนวดำเนินการและปรัชญาตรงกันหรือไม่ ขั้นตอนปฏิบัติงานมีอุปสรรคขัดข้องหรือไม่
4. ผู้รับผิดชอบเหมาะสมกับงานเพียงใด สามารถปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ได้หรือไม่
5. ชั้นสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วว่า มีผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใดและมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาอุดรธานี (2552 : 14) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนการตรวจสอบผลการดำเนินงานนิเทศตามโครงการที่กำหนดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ โดยมีการประเมิน 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการดำเนินการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศ และหลังการดำเนินการนิเทศ ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นโดยแบบสอบถามความคิดเห็น หรือแบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศจากกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมผลการประเมินข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงต่อไป

ชำนาญ แสงจันทร์ (2555 : 29) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินผลการนิเทศภายในเพื่อทราบผลการดำเนินงานอาจประเมินทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการนิเทศ โดยมีขอบข่ายการประเมินตามกิจกรรมในโครงการ เช่น

1. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
2. ประเมินความคิดเห็น
3. ประเมินกระบวนการนิเทศ
4. สรุปรผลการประเมิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อตัดสินว่าการปฏิบัติการนิเทศ

บรรลุดูวัตถุประสงค์มากหรือน้อยเพียงใด โดยมีการประเมินผลทั้งระยะก่อนการดำเนินการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศ และหลังการดำเนินการนิเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ ศึกษาผลงานการวิจัยทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

รองรัตน์ สิริ (2547 : 128) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกชั้นชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชั้นปฏิบัติการนิเทศ รองลงมาคือชั้นวางแผนและชั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือชั้นประเมินการนิเทศ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

สถิต สวนพรหม (2547 : 87-102) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสำรวจความต้องการความจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผล และการปรับปรุง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรหลักของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และเป็นผู้มีความสำคัญที่ผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผล โดยมุ่งมั่นที่จะใช้การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษา มีการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้การนิเทศภายในนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีระบบมีขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง

สมศักดิ์ วงศ์ดา (2547 : 104-108) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า สภาพกระบวนการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการกำหนดและแจ้งนโยบาย รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน ด้านการเตรียมการและการวางแผนการนิเทศ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย

ปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพกระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พันธุ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ (2549 : 101) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมศักดิ์ เสวตสุพร (2549 : 104 – 108) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศึกษาตัวชี้วัดการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีแผนภูมิการบริหารงานของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร คณะครู และชุมชนร่วมกันจัดทำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านตรวจสอบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนการตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนทุกภาคเรียนหรือปลายปีการศึกษาโรงเรียนกำหนดให้มีงานโครงการนิเทศภายในแผนพัฒนาโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดทำเครื่องมือในการนิเทศที่เป็นรูปธรรม ด้านสรุปสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการนิเทศก่อนเปิดเรียนทุกครั้ง การให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำผลการนิเทศภายในมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน ด้านการวางแผนการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดโครงการการนิเทศไว้ในแผนการ

ปฏิบัติงานของโรงเรียน และการจัดทำโครงการนิเทศภายในตามแผนพัฒนาโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนดำเนินการเร่งรัดให้การปฏิบัติงานการนิเทศเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ด้านการนิเทศพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของโรงเรียน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย และเป็นกัลยาณมิตร และการกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายเกิดการกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนได้มีการนำเอาเทคนิคการนิเทศหลายรูปแบบมาใช้ ด้านประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายชั้น มีการจัดให้มีการติดตามผลการจบหลักสูตรของนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเอาเครื่องมือมาประเมินการปฏิบัติงานของครูก่อน-หลังการนิเทศภายใน และด้านสรุปผลการประเมิน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีการมอบหมายผู้ปฏิบัติตามความรู้ความสามารถ และประสบการณ์มีการจัดให้ครูมีส่วนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานการนิเทศภายในกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ชุมพร ตั้งประเสริฐวงศ์ (2550 : 65) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำเอากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

บรรหาร บุญจันทร์ (2550 : 93-94) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านพบว่า มีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการและครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านมีผลของการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาคือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมพบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลของการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

สวัศดี เศษกัลยา (2550 : 99) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการศึกษพบว่า สภาพการ

ดำเนินงานนิเทศในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การดำเนินการนิเทศ รองลงมาคือ การวางแผนการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา และการประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านนั้นไม่แตกต่างกัน

สมคิด หารินไหล (2550 : 101-102) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินงานการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มีความตระหนักถึงความจำเป็นในการต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้เพื่อนครูได้รับความรู้เรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษา เช่น อบรม ศึกษาดูงาน

อรรถพล ปิ่นม้น (2550 : 92-99) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ รองลงมาด้านการประเมินผล ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ส่วนขนาดต่างกัน และประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ขรรจง ศิริภูมิ (2551 : 91-92) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงสุด คือ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู รองลงมาคือการดำเนินการนิเทศ ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการต่ำสุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู ส่วนการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนสภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านพบว่า

ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีชั้นตอนที่ไม่มี ความแตกต่างกัน คือ การปรับปรุงกระบวนการนิเทศ

วันฤดี ปุยะติ (2551 : 111-113) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการนิเทศ ภายในโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการ โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ปัญหาและความต้องการ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง ส่วน ความต้องการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนและด้านการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการวิจัยในชั้นเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดของ โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า มีปัญหาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนความต้องการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีความต้องการมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

จินดา กรองทอง (2552 : 94-98) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศ ภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีการปฏิบัติ มากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านกระบวนการ นิเทศภายใน

พิบูลย์ชัย ศรีเข้ม (2553 : 99) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ราณี กุศลรัมย์ (2553 : 92-93) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการนิเทศ

ภายในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารต้องกำกับ ดูแล ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และช่วยแก้ปัญหาอย่างทันที่ตั้งแต่ การวางแผนงานร่วมกัน การเขียนแผน โครงการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ ตลอดจนการรายงานผล การประเมินตนเอง และการสรุปผลการประเมิน การนิเทศภายในของโรงเรียนและการปรับปรุงการนิเทศให้ดีขึ้นมีประสิทธิภาพในปีต่อไป

สุภากรณ์ บุตรวิเศษ (2553 : 77-81) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีทัศนคติต่อสภาพการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอน มีทัศนคติต่อสภาพการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนตามประเภทโรงเรียนจำแนกตามช่วงชั้น มีทัศนคติต่อสภาพการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

พีระพงษ์ รุ่งเรืองศิลป์ (2554 : 140-142) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านระยะเวลาการนิเทศ และความต้องการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิธีการนิเทศ ด้านระยะเวลาการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านเนื้อหาของการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และ ความต้องการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียน

นันทน์ภัส โชรรัมย์ (2555 : 90) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการสรุปและรายงานผลการนิเทศอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสรุปและรายงานผลการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ สถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

และขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ภัทรารวรรณ การ์มย์ (2554 : 113) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในระหว่างโรงเรียนรัฐ และ เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ประเภทโรงเรียนต่างก็มีสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การประชุมระดมความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การศึกษาเอกสารทางวิชาการ สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การอบรมสัมมนา และการศึกษาดูงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การนิเทศชั้นเรียน และให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่แตกต่างกัน

กฤษขจร ศรีถาวร (2555 : 129-133) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม รายด้าน และรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการจัดครูให้สอนตรงตามวิชาเอก อยู่ในระดับปานกลาง ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวม รายด้าน และรายข้อเกือบทั้งหมด อยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูเพศหญิงมีความคิดเห็นเรื่องการจัดครูให้สอนตรงตามวิชาเอกอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านทั้งสามอยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษามีความคิดเห็นเรื่องการจัดครูให้สอนตรงตามวิชาเอก มีโครงการให้ครูได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ร่วมกับครอบครัว การร่วมรับผิดชอบในฐานะผู้บังคับบัญชา ความเอาใจใส่ครูอย่างเท่าเทียมกัน และการประเมินผลการทำงานการทำงานตามสภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง และครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเรื่องการสำรวจความต้องการของครูในรายวิชาที่สอน เรื่องการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเทคนิคการสอน เรื่องการส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวม รายด้าน และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเรื่องการสำรวจความต้องการของครูในรายวิชาที่สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ประสบการณ์สอน 5-10 ปี และประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี เรื่องการจัดครูให้สอนตรงตามวิชาเอก อยู่ระดับปานกลาง

ประมวล แสงแสน (2556 : 66-67) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการนิเทศภายในตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการประเมินความต้องการจำเป็นมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการประเมินความต้องการจำเป็น ตามลำดับ ส่วนด้านการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านประเมินความต้องการจำเป็นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ตามช่วงชั้นของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

รัตนา ชุมไรสง (2556 : 112-113) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สถานภาพตำแหน่งต่างกันผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และด้านการวางแผนการนิเทศไม่แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนต่างกันผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชาติ แจงไรสง (2556 : 104-105) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สถานภาพตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศภายใน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกันผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศภายใน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างขวัญกำลังใจของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนต่างกันผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศภายใน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการการนิเทศภายในโรงเรียนผู้วิจัยได้ค้นคว้า และรวบรวมมาเพื่อนำเสนอได้ ดังนี้

เกรกอรี (Gregory. 2005 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของครูในรัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการนิเทศการศึกษาของครูที่สอนในรัฐเวอร์จิเนีย เกี่ยวกับความต้องการการช่วยเหลือในด้านเอกสาร เทคนิคกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องปรับปรุงทักษะของครูในเรื่องสำคัญๆ เช่น การวางแผนการดูแลเด็ก การประเมินผล และการควบคุมพฤติกรรมเพื่อให้สนองความต้องการของแต่ละคน เพื่อมุ่งใจให้ผู้นิเทศมองเห็นข้อบกพร่องในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกฝนอบรมสิ่งต่างๆ

เควิน (Kevin. 2005 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู ในรัฐโตรอนโต ประเทศแคนาดา ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียนมีลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การฝึกอบรมแนะนำ การฝึกอบรมระบบปฏิบัติงาน การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเขียนชั้นเรียนและการสังเกตการสอน การศึกษาในลักษณะร่วมมือกันปฏิบัติงาน และก่อให้เกิดผลดีกว่าการนิเทศการศึกษาในลักษณะการใช้อำนาจ และการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีผลของการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

คิมเบอร์ลี (Kimberly. 2005 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน : กรณีศึกษาตามกระบวนการอินเทอร์เน็ตเพื่อโซแนล (IPR) คลินิกนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยฮอัสตัน สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ครูทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ในเรื่องผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นว่า ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลในการให้หลักสูตรของโรงเรียน และนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้บริหารโรงเรียนจากผู้สั่งการมาเป็นผู้บริหารงานและมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

วันแซร์ (Wanzare. 2005 : 3651 – A) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาการนิเทศการสอนในโรงเรียนประเทศเคนยา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและวิธีการพัฒนาคณะทำงานปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนทั่วไปในประเทศเคนยาตั้งแต่ครูผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารจนถึงผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำถามการวิจัยจะมุ่งไปที่การปฏิบัติของผู้นิเทศการศึกษา คณะทำงานที่รับผิดชอบ การกำหนดตารางการนิเทศ รวมไปถึงความต้องการที่จะ

เปลี่ยนแปลง เพื่อปรับปรุงหลักการนิเทศ และคณะที่รับผิดชอบการนิเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และเป็นเอกสาร แบบสอบถามที่ใช้ มีครู 200 คน ผู้บริหาร 200 คน และสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบ 21 คน และรวบรวมเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในใช้ในการวิเคราะห์ด้วย ข้อมูลจำนวน 200 ฉบับ ได้รับคืน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68 ส่วนคำถามของผู้บริหารได้รับคืน 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 28 ผลการศึกษาที่ค้นพบ การปฏิบัติการนิเทศมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้คำถามที่ขาดความคงเส้นคงวา ขาดความจริงใจ และไม่ให้เกิดคิดแก่ผู้ขอรับการปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้คำปรึกษาขาดทักษะการนิเทศ

คาซีและเควิน (Cathy & Kevin. 2007 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภาคสนามอย่างได้ผลสำหรับนักจิตวิทยาการศึกษาฝึกหัด ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลปัจจุบันจากนักจิตวิทยาเกี่ยวกับการนิเทศ หากพิจารณาถึงความต้องการการนิเทศภาคสนาม การสร้างความเชี่ยวชาญเบื้องต้น รูปแบบการนิเทศภาคสนามได้ผลออกมาในทางที่ดี และสื่อระหว่างนักจิตวิทยาการศึกษาฝึกหัดกับผู้นิเทศมีความต้องการด้านจิตวิทยา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยถึงว่ารูปแบบการนิเทศนี้จะสนับสนุนความต้องการการนิเทศของนักศึกษา เมื่ออยู่ในปี 2 และ 3 นักจิตวิทยาจะมีบทบาทในการนิเทศคู่กับการเป็นนักศึกษาและฝึกการให้บริการการนิเทศควบคู่กันไป

เคอร์เซอร์ (Kircher. 2007 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความเข้าใจในการเป็นผู้นิเทศของผู้เข้าอบรมในการเตรียมการเป็นผู้นิเทศในโรงเรียนด้วยวาจา การให้คำปรึกษามีบทบาทสำคัญมากสำหรับนิเทศในโรงเรียน และการใช้วาจาอย่างมีศิลปะ ความสามารถในการใช้ทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของหน้าที่ผู้นิเทศในโรงเรียนที่ตั้งขึ้นในสมัยปัจจุบันนี้ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการประเมินค่าความเข้าใจของผู้ศึกษาในโรงเรียนให้ความสนใจต่อหน้าที่ของการใช้วาจาอย่างมีศิลปะ ความรู้และทักษะการวิพากษ์วิจารณ์ในการเรียนรู้ในโปรแกรมการศึกษามหาบัณฑิตเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ขอบเขตการใช้วาจาอย่างมีศิลปะเกี่ยวกับการนิเทศในโรงเรียน และการสังเกตการมีส่วนร่วม ได้รับค่าเฉลี่ยของการตอบสนองบอกให้รู้ได้ว่า ผู้อบรมในการให้คำปรึกษาสามารถรับรู้ถึงความสามารถในการใช้วาจาจำนวน 15 คน ในโครงการการศึกษาระดับมหาบัณฑิตเกี่ยวกับการนิเทศระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพร้อมต่อการประยุกต์ใช้ความสามารถในการพูดมากขึ้น

แลงก์ฟอร์ด (Langford. 2007 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูก่อนให้คำปรึกษา และหน้าที่ของผู้นิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ในรอบปีที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน และเริ่มมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ความต้องการในการชี้แจงถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เท่ากับการให้อ่านากับพันธมิตร และการออกกฎหมายของสหรัฐอเมริกา โดยมีเจตนาที่จะพัฒนาคุณภาพของการศึกษาสำหรับ

นักเรียนทั้งหมด จุคมุ่งหมายในการใช้ความสามารถชี้แจงถึงการจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนถูกเรียกตัวเข้ามาทำงานร่วมกันในการพัฒนาการเรียนของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มาตรฐานของผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา ต้องสนับสนุนการทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียน และนักการศึกษาต้องมีความเข้าใจในการทำงานที่เป็นทีมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการศึกษา ความเข้าใจในบทบาทของครูก่อนให้คำปรึกษา และบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศในโรงเรียน พบว่า เป็นประโยชน์ในด้านความมีเหตุมีผลของครูก่อนที่จะให้คำปรึกษา เสนอแนะ บทบาทและหน้าที่ในโรงเรียนในฐานะครูผู้นิเทศ พวกเขามีความเข้าใจในหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี และเมื่อได้รับการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ หรือได้รับความเอาใจใส่ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ของการเป็นผู้ปรึกษาในโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับในเรื่องความประพฤติ และความมีเหตุมีผลของระดับกลุ่มของครูก่อนให้คำปรึกษาความรู้ด้านหน้าที่การให้คำปรึกษา และความเข้าใจในการเป็นความสำคัญ และหน้าที่ของผู้นิเทศในโรงเรียน มีอิทธิพลในการเลือกที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น การปฏิบัติมีความแตกต่างกันของกลุ่มในเรื่องความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญและความเอาใจใส่ในบทบาทและหน้าที่ของการให้คำปรึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาบอกให้รู้ถึงความเข้าใจ ก่อนให้คำปรึกษามีความรู้ และบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นิเทศในโรงเรียน การให้คำปรึกษามีความสำคัญต่อหน้าที่ของผู้นิเทศ และการได้รับการฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมในเรื่องการให้การศึกษาในเรื่องความเอาใจใส่ต่อบทบาทของผู้นิเทศ ผลที่เกิดขึ้นทำให้รู้ถึงความสำคัญของครูให้บริการครูก่อนให้คำปรึกษามีความสำคัญต่อการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในหน้าที่ผู้นิเทศ พบว่า ครูในระดับประถมศึกษามีความรู้ในบทบาทของผู้นิเทศมากกว่าครูระดับชั้นมัธยมศึกษา

เออร์คานและโซเนอร์ (Ercan & Soner. 2007 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง

การเปรียบเทียบครูใหม่ และครูที่มีประสบการณ์ในการนิเทศที่จะทำให้บรรลุผลในการนิเทศโดยการศึกษาครั้งนี้ศึกษาให้ครูผู้รับการฝึกหัด สังเกตครูที่ทำกรนิเทศเกี่ยวกับความสามารถในการนิเทศ โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นอย่างละเอียด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นคำถามแบบปลายเปิดและปิด ผู้รับการฝึกถามถึงสมรรถนะของผู้นิเทศของเขา ในการเตรียมตัวสำหรับการนิเทศ การวางแผนการสอนและผลสะท้อนกลับ การนิเทศในโรงเรียนและการเป็นที่ปรึกษา ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้รวบรวมจากผู้เข้าร่วมฝึกหัด จำนวน 690 คน ซึ่งอยู่ในปีสุดท้ายของการศึกษา ผลของการวิจัยถือว่าผู้ฝึกหัดครูถือว่าผู้นิเทศไม่มีความลำเอียง ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับการฝึกที่มีเพศต่างกันมีความต้องการในการนิเทศไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่าประสบการณ์ในการสอนของผู้นิเทศและการทำหน้าที่ในการนิเทศอย่างสมบูรณ์มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยชี้ว่า คนที่มีประสบการณ์ในการนิเทศน้อยสามารถแสดงความชำนาญในการนิเทศได้

และยังบ่งบอกว่าถึงแม้ประสบการณ์จะมีความสำคัญ แต่การเลือกผู้นิเทศไม่ควรดูเฉพาะประสบการณ์เพียงอย่างเดียว

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ การนิเทศภายในยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น การนิเทศขาดความจริงจัง ไม่ให้เกียรติแก่ผู้ขอรับการปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาขาดทักษะการนิเทศ ผู้บริหารทำหน้าที่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไป การนำหลักสูตรไปใช้ในการวัดผลและประเมินผล ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ทุกควรให้ความสำคัญในการนิเทศให้มาก ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนในอำเภอเมือง จำนวน 95 โรงเรียน อำเภอลำปลายมาศ จำนวน 74 โรงเรียน อำเภอขามเฒ่า จำนวน 17 โรงเรียน และอำเภอบ้านด่าน จำนวน 16 โรงเรียน รวมทั้งหมด 202 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 202 คน ครูจำนวน 2,121 คน จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,323 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 136 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 463 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) มีรายละเอียดในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 แบ่งประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นกลุ่มย่อยตามขนาดของโรงเรียน คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะระดับชั้น (Stratified)

2.2 แบ่งประชากรผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 2 กลุ่มย่อยคือผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะระดับชั้น

2.3 จากโรงเรียนดังกล่าวตามข้อ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารจะมีจำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 202 คน ส่วนครูจะทำการสุ่มให้กระจายไปตามอำเภอและขนาดโรงเรียนตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 3.1 ถึง 3.3

ตาราง 3.1 จำนวนประชากร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ประชากรโรงเรียน			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม
1. เมืองบุรีรัมย์	47	32	16	95
2. ลำปลายมาศ	45	23	6	74
3. ชำนิ	4	9	4	17
4. บ้านด่าน	7	7	2	16
	103	71	28	202

ตาราง 3.2 จำนวนประชากร ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ประชากรผู้บริหารและครู							
	ผู้บริหาร				ครู			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1. เมืองบุรีรัมย์	47	32	16	95	299	376	397	1,072
2. ลำปลายมาศ	45	23	6	74	275	277	142	694
3. ชำนิ	4	9	4	17	25	96	71	192
4. บ้านด่าน	7	7	2	16	41	85	37	163
รวม	103	71	28	202	640	834	647	2,121

ตาราง 3.3 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู							
	ผู้บริหาร				ครู			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1. เมืองบุรีรัมย์	31	22	11	64	46	58	61	165
2. ลำปลายมาศ	30	15	4	49	42	43	22	107
3. ชำนิ	3	6	3	12	4	15	11	30
4. บ้านค่าน	5	5	1	11	6	13	6	25
รวม	69	48	19	136	98	129	100	327

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 5 ระดับ

- 5 หมายความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและตำราต่างๆ

2.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจในค่านี้อาหาที่จะนำมาเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 สร้างแบบสอบถามโดยร่างคำถามให้ครอบคลุมกับประเด็นต่างๆ ตามกรอบเนื้อหา โดยสร้างแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านภาษา ความถูกต้องของเนื้อหา และข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม และตรงกับสภาพความเป็นจริง และมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ มีดังนี้

2.4.1 นายปัญญา ยางนอก วุฒิการศึกษา ค.ม. สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นายทวิสิทธิ์ โลโซสง วุฒิการศึกษา ค.ม. สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านหนองกะทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.4.3 นายอำพร นามไพ วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกะทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.5 ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีบางประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะผู้วิจัยได้นำมาแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของ เครื่องมือ (Try-out) กับผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารและครูจำนวน 30 คน

2.7 นำแบบสอบถามที่นำผ่านการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการ ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .981 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แจ้งโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยกำหนดวันรับ แบบสอบถามคืนภายใน 20 วัน
4. จากแบบสอบถามจำนวน 463 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 453 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.84

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม และกำหนดตัวเลข แทนค่าข้อมูลในแต่ละข้อ
3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

3.2 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปล

ความหมายของค่าเฉลี่ย และการจัดอันดับความคิดเห็น เสนอข้อมูลโดยภาพรวม รายด้าน และ รายข้อ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนด ขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 175)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples Test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.4 เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) เมื่อพบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบ ความเรียง

3.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิง เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการทราบ ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 244)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 304)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 :

310)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งของผู้บริหารและครู ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 321)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
	\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_b	แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ่ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 346)

$$Cv_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

เมื่อ	K	แทน จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน ค่า Mean Square within Group
	n_1, n_2	แทน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางด้านสถิติและวิจัยในการวิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	453	100
1. สถานภาพตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	136	30.02
ครู	317	69.98
2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ขนาดเล็ก	167	36.87
ขนาดกลาง	173	38.19
ขนาดใหญ่	113	24.94

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 453 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 136 คน (ร้อยละ 30.02) และครูจำนวน 317 คน (ร้อยละ 69.98) เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานพบว่า ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 173 คน (ร้อยละ 38.19) รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 167 คน (ร้อยละ 36.87) และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 113 คน (ร้อยละ 24.94)

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการ
นิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
โดยรวมและรายด้าน

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน	ระดับสภาพการนิเทศ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการ	4.05	0.61	มาก	1
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.01	0.58	มาก	2
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	3.91	0.59	มาก	3
4. ด้านประเมินผลการนิเทศ	3.89	0.63	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.96	0.59	มาก	-

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง
มาหาดังนี้ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการ
วางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 3.91$) และด้านประเมินผลการ
นิเทศ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการ
 นิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	ระดับสภาพการนิเทศ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
1. มีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน	4.13	0.77	มาก	3
2. มีการประชุมคณะครู เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.24	0.75	มาก	1
3. คณะครูมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนมาตรวจสอบเพื่อหาปัญหาที่ เกิดขึ้น	3.92	0.72	มาก	8
4. ผู้บริหารรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการ วางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายใน	4.02	0.80	มาก	5
5. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าปัญหาใดต้อง ดำเนินการก่อน-หลัง	4.04	0.74	มาก	4
6. โรงเรียนได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการในการนิเทศภายในมาวิเคราะห์แต่ละด้าน อย่างชัดเจน	3.95	0.76	มาก	7
7. มีการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยอาศัย ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการ	3.96	0.76	มาก	6
8. ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันหาแนวทาง ในการแก้ปัญหา จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น	4.16	0.72	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.05	0.61	มาก	-

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากโดย ข้อ 2 มีการประชุมคณะครู เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ข้อ 8 ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนข้อ 3 คณะครูมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาตรวจสอบเพื่อหาปัญหาที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการวางแผนการนิเทศ	ระดับสภาพการนิเทศ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
9. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการนิเทศภายใน	4.01	0.82	มาก	6
10. โรงเรียนนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อมูลในการวางแผน	4.15	0.62	มาก	3
11. โรงเรียนมีการกำหนดโครงการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน	4.38	0.67	มาก	1
12. โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศภายในไว้ตลอดปี	4.28	0.73	มาก	2
13. โรงเรียนกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	4.05	0.77	มาก	4

ตาราง 4.4 (ต่อ)

สภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียน ด้านการวางแผนการนิเทศ	ระดับสภาพการนิเทศ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
14. โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	3.76	0.91	มาก	13
15. โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายใน และกำหนดกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสมชัดเจน	3.90	0.78	มาก	11
16. ผู้นิเทศได้จัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	3.97	0.80	มาก	9
17. มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแผนการนิเทศภายในให้บุคลากรได้รับทราบ	3.99	0.81	มาก	7
18. โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง	3.96	0.85	มาก	10
19. ผู้นิเทศจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	3.98	0.79	มาก	8
20. มีการประสานแผนการนิเทศเพื่อทบทวนรายละเอียดของแผนงาน/โครงการเป็นระยะๆตามที่กำหนดไว้	3.75	0.83	มาก	14
21. สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายใน	4.02	0.77	มาก	5
22. โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ	3.87	0.88	มาก	12
รวมเฉลี่ย	4.01	0.58	มาก	-

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย ข้อ 11 โรงเรียนมีการกำหนดโครงการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ ข้อ 12 โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศภายในไว้ตลอดปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนข้อ 20 มีการประสานแผนการนิเทศเพื่อทบทวนรายละเอียดของแผนงาน/โครงการเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	ระดับผลของการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
23. มีการประชุมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อ ทำความเข้าใจรายละเอียดในการนิเทศ	4.03	0.79	มาก	4
24. ก่อนประเมินการนิเทศผู้ประเมินแจ้งให้ผู้รับ การประเมินทราบล่วงหน้าทุกครั้ง	4.16	0.77	มาก	1
25. โรงเรียนมีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ	3.74	0.86	มาก	12
26. ผู้นิเทศรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับ บัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	3.84	0.86	มาก	9
27. ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในด้วยตนเอง	3.92	0.77	มาก	6
28. ผู้นิเทศทำการนิเทศโดยใช้สื่อ เช่น การส่ง ข่าวสาร การใช้เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร แทนการนิเทศด้วยตนเอง	3.86	0.84	มาก	8
29. มีการจัดทำคู่มือการนิเทศและมอบให้ ผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ในการนิเทศภายใน	3.72	0.82	มาก	14

ตาราง 4.5 (ต่อ)

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ	ระดับผลของการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
30. ผู้นิเทศมีการเยี่ยมชั้นเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำกับผู้บริหารนิเทศ	4.07	0.77	มาก	3
31. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรในกลุ่ม สาระ/ งาน / ฝ่าย ได้นิเทศซึ่งกันและกัน	3.83	0.81	มาก	10
32. ผู้นิเทศมีการนิเทศ กำกับ และติดตามผลการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.84	มาก	12
33. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และเป็น ประชาธิปไตยยอมรับในบทบาท หน้าที่ซึ่งกันและกัน	4.12	0.79	มาก	2
34. มีการจัดให้คณะครู ไปศึกษาดูงานตัวอย่าง ของครูคนอื่น / โรงเรียนอื่นที่ประสบ ผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.81	0.85	มาก	11
35. มีการสร้างขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากรในการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.78	มาก	5
36. ผู้บริหารนิเทศนำผลการนิเทศไปปรับปรุง แก้ไขให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมี การพัฒนาขึ้น	3.92	0.75	มาก	7
รวมเฉลี่ย	3.91	0.59	มาก	-

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการปฏิบัติ
การนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย ข้อ 24
ก่อนประเมินการนิเทศผู้ประเมินแจ้งให้ผู้รับการประเมินทราบล่วงหน้าทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือข้อ 33 มีค่าเฉลี่ยบรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนข้อ 29 มีการจัดทำคู่มือการนิเทศและมอบให้ผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ในการนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.72$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการประเมินผลการนิเทศ	ระดับผลของการปฏิบัติ			อันดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
37. โรงเรียนมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	3.87	0.78	มาก	9
38. มีการกำหนดวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับ นโยบาย วัตถุประสงค์ของการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.96	0.77	มาก	3
39. การให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการ กำหนดกฎเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.79	0.83	มาก	14
40. ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือประเมินโครงการ นิเทศภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม	3.91	0.80	มาก	7
41. การประเมินผลการนิเทศครอบคลุมทั้งด้าน ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต	3.92	0.79	มาก	4
42. การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นระยะๆตามที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติงาน	3.82	0.86	มาก	12
43. โรงเรียนได้มีการติดตามความก้าวหน้าในการ ดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงานหรือ โครงการ	3.84	0.79	มาก	10

ตาราง 4.6 (ต่อ)

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ	ระดับผลของการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
44. มีการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับ จุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้	3.92	0.78	มาก	4
45. โรงเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบเกณฑ์ และวัตถุประสงค์ที่ ที่กำหนดไว้เพื่อสรุปผลการประเมิน	3.84	0.77	มาก	10
46. ประชุมและสรุปข้อบกพร่องที่เกิดจากการ ปฏิบัติ กิจกรรมการนิเทศและร่วมกันหา วิธีแก้ไขข้อบกพร่อง	3.80	0.76	มาก	13
47. ผู้นิเทศรายงานผลการประเมินให้ผู้รับการ นิเทศได้ทราบทุกครั้ง	3.91	0.81	มาก	7
48. โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไป ใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.04	0.77	มาก	1
49. ผู้นิเทศจัดทำรายงานผลการประเมินการนิเทศ ภายใน	3.97	0.80	มาก	2
50. มีการปรับปรุง แก้ปัญหา จากผลการนิเทศ ติดตามการประเมิน ได้เหมาะสม ทันเวลา รวมเฉลี่ย	3.92	0.83	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.96	0.54	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการประเมินผล
การนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย ข้อ 48

โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือข้อ 49 ผู้นิเทศจัดทำรายงานผลการประเมินการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนข้อ 39 การให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.79$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการ นิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตาราง 4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครู		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.11	0.55	4.03	0.63	1.30
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.01	0.63	4.01	0.56	-0.04
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	3.88	0.62	3.92	0.58	-0.76
4. ด้านประเมินผลการนิเทศ	3.84	0.73	3.92	0.59	-1.04
รวมเฉลี่ย	3.96	0.58	3.96	0.53	0.03

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ตาราง 4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.07	0.56	4.01	0.63	4.08	0.63	0.66
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.94	0.56	4.02	0.65	4.10	0.49	2.79
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	3.80	0.56	3.94	0.63	4.02	0.56	4.93**
4. ด้านประเมินผลการนิเทศ	3.81	0.64	3.91	0.66	3.98	0.56	2.63
รวมเฉลี่ย	3.88	0.51	3.97	0.59	4.05	0.51	3.69*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังตาราง 4.9 – 4.10

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.878	3.972	4.054
ขนาดเล็ก	3.878	-	0.094	0.176*
ขนาดกลาง	3.972	-	-	0.082
ขนาดใหญ่	4.054	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.9 พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.8015	3.9414	4.0152
ขนาดเล็ก	3.8015	-	0.1398	0.2136**
ขนาดกลาง	3.9414	-	-	0.0738
ขนาดใหญ่	4.0152	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.10 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้านสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติ
การนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

ข้อที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ระดับสภาพการนิเทศ	
		จำนวน	ร้อยละ
1.	การนิเทศปฏิบัติได้ไม่ต่อเนื่อง	12	21.43
2.	ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรตระหนักถึงความสำคัญ ของการนิเทศ	9	16.07
3.	งบประมาณไม่เพียงพอในการรองรับการนิเทศ	8	14.29
4.	ผู้นิเทศขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ	7	12.5
5.	ครูมีภาระงานมากเกินไป	6	10.71
6.	การนิเทศไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด	5	8.93
7.	โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการสอนที่ตรงตามวิชาเอก	4	7.14
8.	ควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกันเอง	3	5.36
9.	ควรนิเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ	2	3.57
	รวม	56	100

จากตาราง 4.11 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพ
การนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มี
จำนวนมากที่สุด คือ การนิเทศปฏิบัติได้ไม่ต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.43 รองลงมาคือผู้นิเทศและ
ผู้รับการนิเทศควรตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 16.07 และ งบประมาณ
ไม่เพียงพอในการรองรับการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 14.29

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำนวน 2,323 คน จาก 202 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 202 คน และครูจำนวน 2,121 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้มาจากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 136 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 463 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของเป็นระดับชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ตจำนวน 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดประเด็นเข้าด้วยกันแล้ว แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 20 วัน แบบสอบถามจำนวน 463 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 453 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.84

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยทดสอบค่า Independent Samples t-test

4.4 เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะนำมาทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผล การนิเทศ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การนิเทศปฏิบัติได้ไม่ต่อเนื่อง รองลงมา คือ นิเทศและผู้รับการนิเทศควรตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ งบประมาณไม่เพียงพอในการรองรับการนิเทศ ผู้นิเทศขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ ครูมีภาระงานมากเกินไป การนิเทศไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านการสอนที่ตรงตามวิชาเอก ควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกันเอง และควรนิเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นที่จะอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในเพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่ มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีศักยภาพในการทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการปรับปรุงพัฒนา และเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารและครูมีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานวิชาชีพและได้นำกฎหมายมาเป็นข้อปฏิบัติ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 กำหนดไว้ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อ

สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมิน
 คุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 17) ซึ่งการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์
 การประเมินด้วย ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงนำข้อมูลที่สำคัญมาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ
 ความต้องการมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศ เพื่อนำไปปฏิบัติและประเมินผลให้มี
 ประสิทธิภาพ และได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิต
 สนวนพรหม (2547 :87-102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติการนิเทศ
 ภายในทั้ง5ด้าน ได้แก่ การสำรวจความต้องการความจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ
 การดำเนินการนิเทศ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ วงศ์กดา (2547 : 105-108) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและ
 ปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ
 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่
 ด้านการกำหนดและแจ้งนโยบาย รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการแต่งตั้ง
 คณะกรรมการการนิเทศภายใน ด้านการเตรียมการและการวางแผนการนิเทศ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย
 ปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ นันทน์ภัท โขรัมย์ (2555 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายใน
 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ
 มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการสรุป
 และรายงานผลการนิเทศอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสรุป
 และรายงานผลการนิเทศการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ เดชกัลยา (2550 : 99) ได้ทำการ
 วิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษานครนายก ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
 ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากหาน้อยได้ดังนี้ การดำเนินการนิเทศ รองลงมาคือ
 การวางแผนการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา และการ
 ประเมินผลการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของยรรยง สิริภูมิ (2551 : 91-92) ได้วิจัยเรื่อง
 การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ
 เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า
 มีการดำเนินการในระดับมากทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการสูงสุด คือ

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู รองลงมาคือการดำเนินการนิเทศ ส่วนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินการต่ำสุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครูสอดคล้องกับงานวิจัยของ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ซึ่งการนิเทศภายใน เป็นงานที่โรงเรียนดำเนินการอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ตามความจำเป็นพื้นฐานและมาตรฐานของ การนิเทศ จึงทำให้ผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตาม เป้าหมายผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรหาร บุญจันทร์ (2550 : 93-94) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านมีผลของการปฏิบัติ ไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยรรยง ศิริภูมิ (2551 : 91-92) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการ ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทน์ภัท ุชรรัมย์ (2555 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล แสงแสน (2556 : 66-67) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการนิเทศ ภายในตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศ ภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกันมีบริบทที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการนิเทศภายในสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมในด้านต่างๆมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลคิดเป็นรายหัวนักเรียนทำให้ โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับงบประมาณที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะมีจำนวนนักเรียนมาก จำนวนครูมีเพียงพอ ครบชั้น และครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาคารสถานที่มีเพียงพอต่อการ

รองรับนักเรียน มีสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะต่อการจัดการเรียนการสอน และมีการบริหารงานที่เป็นระบบ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ วงศ์ดา (2547 : 107-108) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียนแต่ละขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในและด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินการนิเทศภายในมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรหาญ บุญจันทร์ (2550 : 94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลของการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของยรรยง ศิริภูมิ (2551 : 91-92) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณารายชั้นตอนพบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การนิเทศปฏิบัติได้ไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร และครูมีภาระงานมากในแต่ละวันจึงทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา กรองทอง (2552 : 75) เรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสียของการนิเทศภายในด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือ ผู้นิเทศไม่มีความรู้ที่ถูกต้อง แยกงาน ไม่สามารถแนะนำงานให้บุคลากรได้ การนิเทศภายในไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขาดการประชุมในระหว่างดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนการดำเนินงานไม่ชัดเจนว่ามีขั้นตอนใดบ้าง การนิเทศไม่หลากหลาย ใช้วิธีการเดิมๆ ไม่มีการนำข้อบกพร่องที่พบมาใช้ในการแก้ปัญหาขณะดำเนินการนิเทศ ผู้บริหาร/ผู้นิเทศไม่มีความรู้ในเรื่องที่ทำกรนิเทศทำให้ผู้รับการนิเทศไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง กระบวนการนิเทศไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง กระบวนการนิเทศไม่ชัดเจนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ การนิเทศไม่เป็นตามแผน และผู้บริหารไม่มีความสามารถ ขาดภาวะผู้นำ

สอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ เนื่อนสกุล (2552 : 88-89) เรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติการนิเทศ คือ ควรกำหนดวันเวลาในการนิเทศ และปฏิบัติตามปฏิทิน โรงเรียนควรประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศล่วงหน้า ต้องการให้มีการนำผลการนิเทศมาพัฒนาครู การปฏิบัติการนิเทศควรทำอย่างต่อเนื่อง และเป็นระยะต้องการให้มีการปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรมีนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นเครื่องมือในการนิเทศ ควรมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศควรบันทึกการปฏิบัติการนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ก่อนการดำเนินการวางแผนการนิเทศทางโรงเรียนจะต้องประชุมร่วมกัน รวบรวมประเด็นปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น และประเมินความต้องการของครู แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ และหาวิธีแก้ปัญหา เพื่อจะได้นำไปวางแผนการนิเทศต่อไป
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ โรงเรียนจะต้องมีโครงการการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในได้อย่างเพียงพอต่อการนิเทศภายในแต่ละครั้ง และจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และชี้แจงให้ทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อคอยประสานแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ตามที่กำหนด
3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ก่อนการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนจะต้องร่วมกันจัดทำคู่มือการนิเทศ และมอบให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคน เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเป็นแนวทางเดียวกัน และผู้บริหารจะต้องให้ผู้นิเทศรายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ ก่อนการดำเนินการนิเทศโรงเรียนจะต้องให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการประเมินผลการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศเป็นไปด้วยดี ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะได้รับความกระตือรือร้น และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงานอยู่เสมอ เมื่อมีการนิเทศภายในเสร็จแล้วทางโรงเรียนจะต้องมีการประชุม และสรุปผลการประเมินการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการประเมินในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้นำผลไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขครั้งต่อไป

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ การนิเทศควรปฏิบัติให้ต่อเนื่องโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน เกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้ผู้บริหารและครูทุกคน มีความรู้และสร้างความเข้าใจ เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และต้องคอยนิเทศกำกับติดตาม การทำงานของสถานศึกษาอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน
2. ควรศึกษาเรื่องสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยมีการเพิ่มเติมขอบเขตการวิจัย เพื่อให้ผลการศึกษานำมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ศิริบรรณ. (2550). เอกสารพัฒนาความรู้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
ชุดที่ 9/2539. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กฤษขจร ศรีถาวร. (2555). การบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- จิตตะกานต์ เทพศิริพันธุ์. (2554, 30 กันยายน). การนิเทศแบบ Coaching. สืบค้นเมื่อ 16
สิงหาคม 2557, จาก
<http://www.sesa37.go.th/km/?name=research&file=readresearch&id=8>.
- จินดา กรองทอง. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการ
ศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จีระ งอกศิลป์. (2549). เตรียมสอบผู้บริหารสถานศึกษา (สพฐ.) ชุดที่ 1 ความรู้ความสามารถ
ด้านการบริหารงานในหน้าที่. ชัยภูมิ : ม.ป.พ.
- ชัช บุญญา. (2546). หลักการและแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : อาร์ตกราฟิค.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). การนิเทศการสอนแผนใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร.
- ชารี มณีศรี. (2549). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.
- ชำนาญ แสงจันทร์. (2555). คู่มือการนิเทศภายใน. ลำปาง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง
เขต 1.
- ชุมพร ตั้งประเสริฐวงศ์. (2550). การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก
อำเภอ เมือง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2550). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- นันทน์ภัส โชรรัมย์. (2555). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2538 : กรกฎาคม-กันยายน). “การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ภายในโรงเรียน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 14(122) : 47-51.
- แน่นน้อย เฟื่องพันธ์. (2552 : 22 มีนาคม). ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนในยุคปฏิรูป
การศึกษา. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2557, จาก www.vcharkarn.com.
- บรรหาร บุญจันทร์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
_____. (2546). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมัน ธนาศุกวิวัฒน์. (2547). จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประกอบ เนื่อนสกุล. (2552). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประภัสสร โกศลวัฒน์. (2555). เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 39 : รูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง
โรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาดี อำเภอภูซุ้ม ตำบล จังหวัดสกลนคร. สกลนคร : ฝ่าย
พัฒนางานวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ประมวล แสนแสง. (2556). สภาพปัญหาการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอบ้านกรวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. บุรีรัมย์ : ฝ่ายเอกสารการ
พิมพ์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.
_____. (2548). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.

- พันธุ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ. (2549). สภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิบูลชัย ศรีเข้ม. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเขต
การศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พีระพงษ์ รุ่งเรืองศิลป์. (2554). ความต้องการการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพรวลัย วันทนา. (2555 : 1 ตุลาคม). การนิเทศการศึกษารูปแบบใหม่. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม
2557, จาก pw1460@hotmail.com.
- ภัทรวรรณ การ์มย์. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในระหว่าง
โรงเรียนของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ยรรยง ศิริภูมิ. (2551). การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เยาวภา รัตนปลาลังค์. (2548). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. สิงห์บุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เขต 2.
- รองรัตน์ ศิริ. (2547). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- รัตนา ชุมไรสง. (2556). สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราณี กุญรัมย์. (2553). ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี. (2548). การนิเทศการสอน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. (2548). การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจการพิมพ์.
- วันฤดี ปุยะติ. (2551). ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). การบริหารการศึกษาหลักการ ทฤษฎีหน้าที่ประเด็นและบทวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาอุดรธานี (2552). การนิเทศภายในสถานศึกษาสำหรับครูผู้ร่วมนิเทศ เครื่องข่ายนิเทศการมัธยมศึกษาที่ 10. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สงคราม มังคะละ. (2552, 24 ตุลาคม). การนิเทศภายในโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2557, จาก http://www.sobkroo.com/detail_room_main3.php?nid=755.
- สังข์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม
- สถิต สอนพรหม. (2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สวัสดิ์ เดชกัลยา. (2550). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมชัย อ่ำภา. (2549). สรุปย่อเนื้อหาโรงเรียนนิติบุคคล ครุพันธุ์ใหม่ 4. อุทัยธานี : ม.ป.พ.
- สมคิด หารินไหล. (2550). การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมบูรณ์ ถาวรกิจ. (2547). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สมศักดิ์ วงศ์กดา. (2547). สภาพและปัญหากระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมศักดิ์ เสวตสุพร. (2549). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.

- วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2549). นวัตกรรมการนิเทศเชิงรุก คู่มือนวัตกรรม การนิเทศเชิงรุก โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำพฤติกรรมกรรมการนิเทศ. ฉะเชิงเทรา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2557). รายงานการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2556. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2547). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). ชุดอบรมศึกษานิเทศก์การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2552). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สุชาติ แจงไธสง. (2556). การบริหารมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุภาภรณ์ บุตรวิเศษ. (2553). สภาพการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในท้องที่อำเภอสตึก จังหวัด บุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). กัลยาณมิตรนิเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดับเบิลบลิวเอพริออต เพอตี.
- สุเมธี จันทร์หอม. (2548). เอกสารการนิเทศการศึกษารูปแบบถึงครู ร่วมคิด พาททำ. สิงห์บุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เขต 2.

- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริพร บันลือเขตร์. (2554 : เมษายน-มิถุนายน). “การพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านด้วยกระบวนการนิเทศ 5 ขั้น,” วารสารวิชาการ. 14(2) : 36–45.
- เสนาะ ดิยาวี. (2543). หลักการบริหาร : การวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2554). หลักการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อเนก รัศมี. (2551). “กระบวนการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ.” รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพองค์กร. ลพบุรี : โรงพิมพ์ ท การพิมพ์.
- อรรถพล ปิ่นม้น. (2550). ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อัญชลี เกษสุริยงค์. (2550). รายงานการนิเทศเพื่อการพัฒนาเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน. ราชบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1.
- อัญชลี ธรรมะวิจิตร. (2552, 27 กรกฎาคม). “เทคนิคการนิเทศการสอน : การสอนงาน (Coaching).” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2557. จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>.
- _____. (2552, 30 มีนาคม). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา(1).” สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2557. จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>.
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2549). นิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัมพร วัฒนนิรันดร์. (2546). การนิเทศการศึกษา. สุรินทร์ : ภาควิชาเกษตรศึกษาคณะ เกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสุรินทร์.
- อากม จันทรสุนทร. (2547, 26). “การนิเทศภายในโรงเรียน.” ในเอกสารการส่งเสริมการนิเทศ ภายในโรงเรียนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cathy, A. & Kewin, W. (2007, December). “A Model of Effective Fieldwork Supervision for Trainee Educational Psychologists.” **Dissertation Abstracts International**. : 299-316.

- Ercan, K. & Soner, Y. (2007, August). "Enthusiasm VS. Experience in Mentoring : A Comparison of Turkish Novice and Experienced Teachers in Fulfilling Supervisory Roles." **Dissertation Abstracts International.** : 250-261.
- Gregory, W.F. (2005). **Teacher Supervision Methods in Virginia.** Virginia Commonwealth University.
- Harris, B.M. (1985). **Supervisory Behavior in Education.** New Jersey : Prentice – Hall.
- _____. (2005). **Supervisory Behavior in Education.** New Jersey : Prentice – Hall.
- Kevin, E.A. (2005). **A Case Study of Instructional Supervision, Including Teacher Evaluation, and the Impact on Teacher Practice.** University of Southern California.
- Kimberly, W.C. (2005). **Teacher and Supervisor Reflections : A Case Study of Interpersonal Process Recall (IPR) and Clinical Supervision.** Doctoral Dissertation. University of Houston. Available from : UMI Pro Quest Digital Dissertation, (UMI Order No. 172639).
- Kircher, R. L. (2007). "Counselor Educators' Perceptions of the Preparation of School Counselors for Advocacy," **Dissertation Abstracts International.** 16 (2) : 248-253.
- Langford, D. T. (2006). "Preservice Teachers' Perceptions of the Role and Function of the School Counselor," **Dissertation Abstracts International.** 77 (9) : 27-32.
- Wanzare, Z.O. (2005). "Internal Institutional Supervision in Public Secondary Schools in Kenya," **Dissertation Abstracts International.** 85(618) : 47-54.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๗๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปัญญา ยางนอก

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทวิสิทธิ์ โลโรสง

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอำพร นามไพ

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการณ์พิเศษภายในของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับสภาพ การนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ซึ่งเป็น แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เกี่ยวกับสภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
3. เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีผลการวิจัยที่ถูกต้องในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ขอได้ โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอนเพราะข้อมูลที่ต้องการจะช่วยให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือ สามารถนำไปแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์
นักศึกษาปริญญาโท สาขาการวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงท่าน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- () ผู้บริหาร โรงเรียน
() ครู

2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

- () โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
() โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121 ถึง 300 คน)
() โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์พิเศษภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาคำถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4 หมายความว่า มีระดับการการปฏิบัติมาก
3 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
2 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติน้อย
1 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	โรงเรียนมีการประชุม วิเคราะห์ ศึกษาเป้าหมายและแนวทางเพื่อนำไปปฏิบัติการพิเศษภายใน		✓			

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 หมายความว่า โรงเรียนมีการประชุม วิเคราะห์ ศึกษาเป้าหมายและแนวทางเพื่อนำไปปฏิบัติการพิเศษภายใน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ					
1	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน					
2	มีการประชุมคณะครู เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ					
3	คณะครูมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาตรวจสอบเพื่อหาปัญหาที่เกิดขึ้น					
4	ผู้บริหารรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการของโรงเรียนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายใน					
5	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าปัญหาใดต้องดำเนินการก่อน-หลัง					
6	โรงเรียนได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในมาวิเคราะห์แต่ละด้านอย่างชัดเจน					
7	มีการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ					
8	ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น					
	ด้านการวางแผนการนิเทศ					
9	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายใน					
10	โรงเรียนนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อมูลในการวางแผน					
11	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน					
12	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศภายในไว้ตลอดปี					
13	โรงเรียนกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14	โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน					
15	โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายใน และกำหนดกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสมชัดเจน					
16	ผู้นิเทศได้จัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร					
17	มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแผนการนิเทศภายในให้บุคลากรได้รับทราบ					
18	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง					
19	ผู้นิเทศจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน					
20	มีการประสานแผนการนิเทศเพื่อทบทวนรายละเอียดของแผนงาน/โครงการเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้					
21	สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายใน					
22	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ					
	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ					
23	มีการประชุมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดในการนิเทศ					
24	ก่อนประเมินการนิเทศผู้ประเมินแจ้งให้ผู้รับการประเมินทราบล่วงหน้าทุกครั้ง					
25	โรงเรียนมีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
26	ผู้นิเทศรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ					
27	ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในด้วยตนเอง					
28	ผู้นิเทศทำการนิเทศโดยใช้สื่อ เช่น การส่งข่าวสาร การใช้เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร แทนการนิเทศด้วยตนเอง					
29	มีการจัดทำคู่มือการนิเทศและมอบให้ผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ในการนิเทศภายใน					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
30	ผู้นิเทศมีการเยี่ยมชั้นเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำ กับผู้บริหารนิเทศ					
31	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรในกลุ่มสาระ/ งาน / ฝ่าย ได้ นิเทศซึ่งกันและกัน					
32	ผู้นิเทศมีการนิเทศ กำกับ และติดตาม ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
33	บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน					
34	มีการจัดให้คณะครู ไปศึกษาดูงานตัวอย่างของครูคนอื่น / โรงเรียนอื่น ที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
35	มีการสร้างขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
36	ผู้บริหารนิเทศนำผลการนิเทศไปปรับปรุงแก้ไขให้กระบวนการจัดการ เรียนการสอนมีการพัฒนาขึ้น					
	ด้านการประเมินผลการนิเทศ					
37	โรงเรียนมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติงาน					
38	มีการกำหนดวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ของการนิเทศภายในโรงเรียน					
39	การให้ผู้บริหารนิเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ประเมินผล การนิเทศภายในโรงเรียน					
40	ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือประเมิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่าง เหมาะสม					
41	การประเมินผลการนิเทศครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และ ผลผลิต					
42	การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะๆตามที่ กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน					
43	โรงเรียนได้มีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศในแต่ ละแผนงานหรือโครงการ					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
44	มีการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้					
45	โรงเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบเกณฑ์ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อสรุปผลการประเมิน					
46	ประชุมและสรุปข้อบกพร่องที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ และร่วมกันหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง					
47	ผู้นิเทศรายงานผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบทุกครั้ง					
48	โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
49	ผู้นิเทศจัดทำรายงานผลการประเมินการนิเทศภายใน					
50	มีการปรับปรุง แก้ปัญหา จากผลการนิเทศติดตามการประเมิน ได้เหมาะสม ทันเวลา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการวางแผนการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านประเมินผลการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๗๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๗๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๗๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสูงคูขาด

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการณ์เทศบาลในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๔๐๘๒ / ๑๒๗๗๗/๒๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑
๕๐ ถนนอิสาน ตำบลอิสาน อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสตรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการณ์เทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ โดยมี ดร.นิจพร ณ พัทลุง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ จึงแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทุกแห่ง ทราบ และอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนของท่านได้ตามความเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

กลุ่มอำนวยการ

งานประสานงาน

โทร. ๐ ๔๕๖๑ ๑๔๐๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๒ ๐๒๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30

N of Items = 50

Alpha = .981

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ข้อที่	รายการ	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3	$\sum R$	ค่า IOC
ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ						
1	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
2	มีการประชุมคณะครู เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	+1	+1	+1	3	1
3	คณะครูมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาตรวจสอบเพื่อหาปัญหาที่เกิดขึ้น	+1	+1	0	2	0.67
4	ผู้บริหารรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการของโรงเรียนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1
5	มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าปัญหาใดต้องดำเนินการก่อน-หลัง	+1	+1	+1	3	1
6	โรงเรียนได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในมาวิเคราะห์แต่ละด้านอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1
7	มีการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	+1	+1	+1	3	1
8	ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1
9	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1
10	โรงเรียนนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อมูลในการวางแผน	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	รายการ	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3	$\sum R$	ค่า IOC
11	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
12	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศภายในไว้ตลอดปี	+1	+1	+1	3	1
13	โรงเรียนกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1
14	โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
15	โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายใน และกำหนดกิจกรรมไว้ อย่างเหมาะสมชัดเจน	+1	+1	+1	3	1
16	ผู้นิเทศได้จัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	3	1
17	มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแผนการนิเทศภายในให้บุคลากรได้รับทราบ	+1	+1	+1	3	1
18	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
19	ผู้นิเทศจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
20	จัดให้มีการประสานแผนการนิเทศเพื่อทบทวนรายละเอียดของแผนงาน/โครงการเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้	+1	0	+1	2	0.67
21	สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1
22	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ	+1	+1	0	2	0.67
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ						
23	มีการประชุมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดในการนิเทศ	+1	+1	+1	3	1
24	ก่อนประเมินการนิเทศผู้ประเมินแจ้งให้ผู้รับการประเมินทราบล่วงหน้าทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	รายการ	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3	$\sum R$	ค่า IOC
25	โรงเรียนมีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	0	2	0.67
26	ผู้นิเทศรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	3	1
27	ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในด้วยตนเอง	+1	0	+1	2	0.67
28	ผู้นิเทศทำการนิเทศโดยใช้สื่อ เช่น การส่งข่าวสาร การใช้เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู นิตยสาร แทนการนิเทศด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1
29	มีการจัดทำคู่มือการนิเทศและมอบให้ผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ในการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1
30	ผู้นิเทศมีการเยี่ยมชั้นเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำ กับผู้บริหารนิเทศ	+1	+1	+1	3	1
31	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรในกลุ่มสาระ/ งาน / ฝ่าย ใ้ค้กันนิเทศซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	3	1
32	ผู้นิเทศมีการนิเทศ กำกับ และติดตาม ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	2	0.67
33	บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและเป็นประชาธิปไตยยอมรับในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	3	1
34	มีการจัดให้คณะครูไปศึกษาดูงานตัวอย่างของครูคนอื่น / โรงเรียนอื่นที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	0	2	0.67
35	ผู้บริหารสร้างขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
36	ผู้บริหารนิเทศนำผลการนิเทศไปปรับปรุงแก้ไขให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	3	1
	ด้านการประเมินผลการนิเทศ					
37	โรงเรียนมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	รายการ	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3	$\sum R$	ค่า IOC
38	มีการกำหนดวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
39	การให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
40	ผู้นิเทศเลือกใช้เครื่องมือประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
41	การประเมินผลการนิเทศครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต	+1	+1	+1	3	1
42	การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1
43	โรงเรียนได้มีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศ ในแต่ละแผนงานหรือโครงการ	+1	+1	+1	3	1
44	มีการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์ และ เป้าหมายที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1
45	โรงเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบเกณฑ์ และ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อสรุปผลการประเมิน	+1	+1	+1	3	1
46	ประชุมและสรุปข้อบกพร่องที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการ นิเทศและร่วมกันหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง	+1	+1	+1	3	1
47	ผู้นิเทศรายงานผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1
48	โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง การนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1
49	ผู้นิเทศจัดทำรายงานผลการประเมินการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1
50	มีการปรับปรุง แก้ปัญหา จากผลการนิเทศติดตามการประเมิน ได้เหมาะสม ทันเวลา	+1	+1	+1	3	1

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกัญธิมาภรณ์ แสครัมย์
วันเดือนปีเกิด	5 กันยายน 2522
สถานที่เกิด	อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	27 หมู่ที่ 8 บ้านสวนใหญ่ ตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู โรงเรียนวัดบ้านหนองกะทิง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบ้านหนองกะทิง ตำบลหนองกะทิง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกะทิง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2541 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนธารทองพิทยาคม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2545 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาคณิตศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์